

De Veiligheidsscan 2011

Resultaten van de politiezone Lanaken-
Maasmechelen

Sofie Hennau

Johan Ackaert

Maarten Van Craen

Centrum Overheid en Recht

Universiteit Hasselt

2012

Inhoudsopgave

Dankwoord	4
Inleiding.....	5
1. Het onderzoeksproces.....	8
1.1 Inleiding.....	8
1.2 Onderzoeksmethoden en –technieken	8
1.3 De praktijk: van steekproeftrekking tot dataset	9
1.3.1 Voorbereiding en veldwerk	9
1.3.2 De gerealiseerde enquêtes	10
1.3.3 Coderen en controle	10
1.3.4 Vergelijking databestand – populatie	10
1.4 De fusie van de politiezones Maasmechelen en Lanaken tot de politiezone Lanaken-Maasmechelen	13
2. Slachtofferschap.....	14
2.1 Inleiding.....	14
2.2 Slachtofferschap in de eigen gemeente en de eigen buurt	14
2.3 Verschillen tussen gemeenten.....	16
2.4 Profiel van de slachtoffers	17
3. Inbraakpreventie.....	19
3.1 Inleiding.....	19
3.2 Beveiliging van de woning	19
3.2.1 Algemeen.....	19
3.2.2 Wie wil woning extra laten beveiligen?.....	21
3.2.3 Wie heeft informatie vergaard rond woningbeveiliging?.....	22
3.3 Woningtoezicht	23
3.4 Technopreventief advies.....	24
4 Verkeer	25
4.1 Inleiding.....	25
4.2 Verkeersproblemen in de zone	25
4.2.1 Algemeen.....	25
4.2.2 Beleving van verkeersproblemen naar leeftijd, geslacht en gemeente	27
4.3 Verkeersvoorzieningen in de zone	30
4.3.1 Algemeen.....	30
4.3.2 Tevredenheid over voorzieningen naar geslacht, leeftijd en gemeente	32
4.4 Alcohol- en snelheidscontroles	34
4.4.1 Alcoholcontroles.....	34

4.4.2	Snelheidscontroles	36
5	Leefbaarheidsproblemen	38
5.1	Inleiding.....	38
5.2	Overlastervaringen	38
5.2.1	Overlastervaringen in de zone	38
5.2.2	Wie stoort zich aan wat?	40
5.3	Vier specifieke leefbaarheidsproblemen in de zone.....	43
6	(On-)veiligheidsgevoelens	44
6.1	Inleiding.....	44
6.2	Het onveiligheidsgevoel in de gemeente.....	44
6.2.1	Algemeen.....	44
6.2.2	Wie voelt zich onveilig in de gemeente?	45
6.3	Het onveiligheidsgevoel in de buurt	47
6.3.1	Algemeen.....	47
6.3.2	Wie voelt zich onveilig in de buurt?.....	48
6.4	Mijdgedrag	50
6.4.1	Algemeen.....	50
6.4.2	Wie mijdt plaatsen?.....	54
7	Beoordeling van de politie	55
7.1	Inleiding.....	55
7.2	Beoordeling van de politie	55
7.2.1	Beoordeling van de politie in het algemeen.....	55
7.2.2	Beoordeling van de politie in de buurt.....	57
7.2.3	Wie heeft een positief beeld van de politie? Wie een negatief?	59
7.3	Vertrouwen in de politie	62
7.3.1	Vertrouwen in de politie t.o.v. vertrouwen in andere instellingen.....	62
7.3.2	Vertrouwen in de verschillende geledingen van de politie	63
7.3.3	Wie heeft (geen) vertrouwen in de politie?	64
7.4	Beoordeling van contact met de politie.....	66
8	Prioriteiten van de bevolking.....	68
8.1	Inleiding.....	68
8.2	Prioriteiten	68
	Besluit	70
	Literatuurverwijzingen.....	72

Dankwoord

Een vragenlijst opstellen, enquêteurs motiveren of respondenten overtuigen om mee te werken: het zijn slechts enkele van de vele taken die uitgevoerd moeten worden om een grootschalige bevraging als de Veiligheidsscan succesvol te laten verlopen. Dit rapport zou dan ook nooit tot stand gekomen zijn zonder de medewerking van verschillende partners. Graag willen we hier de mensen bedanken die hun steentje hebben bijgedragen aan het slagen van dit project.

We waarderen zeer sterk de inzet van het provinciebestuur van Limburg. Het bestuur en de medewerkers van de provincie verdienen niet alleen een woord van dank voor het initiëren van deze derde editie van de Veiligheidsscan, maar ook voor de financiële middelen die zij uittrokken voor dit onderzoek. In het bijzonder bedanken we provinciegouverneur Herman Reynders en gedeputeerde Walter Cremers. Ook de inspanningen die Jo Wiertz en Geert Hasevoets leverden om de verschillende organisatorische en inhoudelijke aspecten op elkaar af te stemmen, waren van onschatbare waarde.

Daarnaast zetten we graag de medewerkers van de politiezone Lanaken-Maasmechelen in de kijker die ondersteuning boden in de verschillende fasen van het onderzoek. Zij leverden onder meer input bij het opstellen van de vragenlijst, motiveerden enquêteurs, coördineerden het veldwerk en waren verantwoordelijk voor de invoer van de enquêtes. Een bijzonder woord van dank gaat uit naar Johnie Nijs, die de lokale coördinatie van het onderzoek op zich nam. Samen met het provinciebestuur zorgde de politiezone mee voor de financiering van het onderzoek.

Onmisbaar voor het slagen van het onderzoek waren ook de 25 enquêteurs. Zonder hun inzet, enthousiasme en overtuigingskracht waren we er nooit in geslaagd voldoende personen te interviewen. Allemaal hartelijk bedankt!

Uiteraard hadden we dit project niet kunnen realiseren zonder de medewerking van de inwoners van de politiezone. Door tijd vrij te maken voor de enquêteurs en hun meningen en ervaringen te delen, leverden zij belangrijke informatie aan over de leefbaarheid en de veiligheid in de politiezone Lanaken-Maasmechelen. Wij willen hen graag bedanken en hopen ten eerste dat zij hiervan in de nabije toekomst de vruchten zullen plukken.

Tot slot richten we een woord van dank aan onze collega's Kris Vancluysen en Steven Lenaers voor hun technische ondersteuning bij het aanmaken en optimaliseren van het invoerscherm.

Inleiding

"Police at all times, should maintain a relationship with the public that gives reality to the historic tradition that the police are the public and the public are the police; the police being only members of the public who are paid to give full-time attention to duties which are incumbent upon every citizen in the interests of community welfare and existence."

Sir Robert Peel (1788-1850)

Hoewel bovenstaande ideeën van Sir Robert Peel, ex-premier van het Verenigd Koninkrijk en grondlegger van de Metropolitan Police in Londen, bijna twee eeuwen oud zijn, sluiten ze aan bij hedendaagse opvattingen rond politiewerk en -organisatie. Bij de meest recente politiehervorming van 1998 huldigden beleidsmakers immers de idee van gemeenschapsgerichte politiezorg of community (oriented) policing. Centraal in dit model staat de gedachte dat de gemeenschap een belangrijke rol kan spelen in het herkennen van haar veiligheidsbehoeften. Om zich snel een volledig beeld te kunnen vormen van wat leeft bij de burger met betrekking tot veiligheid, leefbaarheid en criminaliteit, is het dan ook belangrijk dat de politie middenin de samenleving staat en rekening houdt met de behoeften, prioriteiten en verwachtingen van de bevolking. De burger wordt met andere woorden niet alleen gezien als klant, maar ook als bron van informatie. Bovendien betreft de politie hem bij de zorg voor veiligheid en leefbaarheid (Bruggeman, Van Branteghem & Van Nuffel 2007).

Om de attitudes, verwachtingen en suggesties van de bevolking met betrekking tot het veiligheidsvraagstuk in kaart te brengen en de dienstverlening van de politiekorpsen te verbeteren, namen een aantal Limburgse zonechefs in 2003 het initiatief om een scanningsinstrument te ontwikkelen: de Veiligheidsscan. De eerste edities van deze grootschalige enquête, die ontwikkeld werd in samenwerking met de provincie Limburg en de Universiteit Hasselt, vonden plaats in 2003-2004 en 2007-2008. Een derde editie, waarvan dit rapport de neerslag is, werd in het najaar van 2011 georganiseerd. Aan de hand van een face-to-face enquête bij 461 inwoners uit de politiezone Lanaken-Maasmechelen geven we de perceptie weer van de bevolking over eventuele leefbaarheidsproblemen in de politiezone, slachtofferschap, (on-)veiligheidsgevoelens en over de verkeerssituatie in de zone. Verder gaan we na welke de beleidsprioriteiten zijn van de inwoners, hoe tevreden ze zijn over de politiediensten en in welke mate ze initiatieven nemen om de kans op woninginbraak te verkleinen. Dezelfde vragenlijst werd ook in zeven andere Limburgse politiezones afgenomen.

Hoewel we de fundamentele die werden gelegd tijdens de twee vorige edities als uitgangspunt hanteren, is deze derde editie niet simpelweg een herhaling: tijdens het opstellen van de vragenlijst werd rekening gehouden met bekommernissen van lokale beleidsverantwoordelijken en nieuwe maatschappelijke noden. Zo werden onder meer vragen opgenomen rond inbraakpreventie en wordt ook de houding ten aanzien van alcohol- en snelheidscontroles in deze editie grondiger tegen het licht gehouden. Anderzijds werden een aantal vragen die in de vorige editie niet langer een meerwaarde betekenden, geschrapt of aangepast. Ondanks deze wijzigingen werd gewaakt over de vergelijkbaarheid van de verschillende vragenlijsten: door de meerderheid van de vragen te behouden, wordt het mogelijk om evoluties op te sporen en eventuele veranderingen te analyseren. Bovendien kunnen we op deze manier nagaan of de geleverde inspanningen het gewenste resultaat hebben opgeleverd.

Naast de flexibiliteit van de Veiligheidsscan, vormt haar beleidsondersteunende karakter een tweede belangrijk kenmerk. De onderzoekers lieten zich niet alleen leiden door wetenschappelijke theorieën en conceptuele denkkaders, maar vertrokken daarentegen van de nood aan informatie in de politiezone over de ervaringen, houdingen en gevoelens van de inwoners. Informatie die gebruikt kan worden voor het opstellen van het zonaal veiligheidsplan. Dit rapport vormt dan ook een belangrijke aanvulling bij de traditionele informatiebronnen waarop beleidsmakers zich baseren bij het uittekenen van het beleid (criminaliteitscijfers verzameld door politie en justitie, cijfers verzameld door andere stedelijke diensten, persoonlijke contacten, hoorzittingen...) en geeft beleidsverantwoordelijken een vollediger beeld van de veiligheid en de leefbaarheid in de politiezone. Het blijft echter de taak van lokale beleidsverantwoordelijken (politici en politie) om op basis van de verschillende informatiebronnen een performant beleid uit te tekenen. De Kimpe en Ponsaers (2006, p.126 aangehaald in Van Damme et al. 2010) verwoorden het als volgt: *"Het is goed dat de patiënt zijn mening gevraagd wordt omtrent de gezondheidszorg ... en dat de burger zijn mening mag geven omtrent de geboden politiezorg. Dat wil echter niet zeggen dat de patiënt in de plaats hoeft te treden van de geneesheer en een betere inschatting kan maken van de te verstrekken medische zorg. In dit voorbeeld lijkt de conclusie voor de hand liggend, in de sfeer van veiligheidszorg veel minder."*

Aangezien een correcte interpretatie van het voorgestelde cijfermateriaal van groot belang is, lichten we het onderzoeksproces in een eerste hoofdstuk toe. Op die manier kunnen de onderzoeksresultaten in de juiste context geplaatst worden. In een tweede hoofdstuk belichten we de problematiek rond slachtofferschap: we stellen ons de vraag hoeveel mensen het voorbije jaar slachtoffer werden en om welke delicten of incidenten het ging. Daarnaast onderzoeken we of er verschillen zijn naargelang het geslacht en de leeftijd van de respondenten. In hoofdstuk drie onderzoeken we in welke mate inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen gebruik maken van diensten van de lokale politie om de kans op inbraak te verkleinen. We gaan ook na of mensen plannen hebben om hun woning bijkomend te beveiligen tegen inbraak.

De verkeersproblematiek wordt in een vierde hoofdstuk behandeld. Net als bij de vorige editie van het onderzoek zoomen we niet alleen in op mogelijke verkeersproblemen, maar nemen we ook de voorzieningen onder de loep. In vergelijking met de vorige editie van de Veiligheidsscan gaan we deze keer dieper in op de houding ten aanzien van alcohol- en snelheidscontroles. Een vijfde deel van het rapport onderzoekt de overlastproblematiek in de politiezone. We zoeken een antwoord op de vraag in welke mate specifieke leefbaarheidsproblemen voorkomen en/of het dagelijks leven in de buurt verstoren.

Hoe veilig voelen mensen zich in hun gemeente en hun buurt? Voelen zij zich overdag veiliger dan in het donker? En zijn hierin verschillen waarneembaar naar geslacht en leeftijd? Dat zijn vragen die we in hoofdstuk zes trachten te beantwoorden. In hoofdstuk zeven zoomen we vervolgens in op de tevredenheid van de burgers met de werking van de politie. Niet alleen schetsen we de algemene houding van de bevolking ten aanzien van de politiediensten, we gaan ook na hoe mensen die het voorbije jaar in contact gekomen zijn met de politie, deze contacten evalueren. Daarnaast belichten we het vertrouwen in de politie in het algemeen en gaan we na of de verschillende geledingen binnen de politie al dan niet op even veel vertrouwen kunnen rekenen.

Aangezien de informatie uit dit rapport gebruikt wordt voor de opmaak van het zonaal veiligheidsplan en de gemeentelijke beleidsplannen, is het van belang om de prioriteiten van de burgers te kennen met betrekking tot leefbaarheid en veiligheid. Via open vragen peilen we daarom naar de problemen die de inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen opgelost willen zien. In hoofdstuk acht bespreken we deze verwachtingen. Tot slot vatten we de belangrijkste bevindingen van dit onderzoek samen in een besluit. Op die manier krijgen we een globaal beeld van de ervaringen, houdingen en verwachtingen van de inwoners.

1. Het onderzoeksproces

1.1 Inleiding

Het onderzoeksproces van deze derde editie van de Veiligheidsscan is grotendeels op dezelfde manier verlopen als tijdens de twee voorgaande edities. Aangezien we opnieuw kozen voor een toevalssteekproef in combinatie met face-to-face interviews, brengen we in de volgende paragrafen slechts de basisprincipes van de onderzoeksmethoden en -technieken in herinnering. Voor een uitvoerige bespreking van de onderzoeksmethodologie verwijzen we naar de rapporten van de eerste editie (Van Craen & Ackaert 2004a; Van Craen & Ackaert 2004b) en naar het boek *De veiligheidsscan. Instrument voor een lokaal veiligheids- en leefbaarheidsbeleid* (Van Craen & Ackaert 2006).

De belangrijkste wijziging bij deze derde Veiligheidsscan heeft betrekking op de vragenlijst: op basis van bevindingen uit vorige edities en rekening houdend met maatschappelijke ontwikkelingen en bekommernissen van beleidsmakers, werden nieuwe thema's opgenomen en minder relevante vragen geschrapt. In de eerste plaats werden vragen rond inbraakpreventie toegevoegd. Daarnaast werden de vragen naar de beoordeling van en het vertrouwen in de politie uitgediept en werd de houding ten aanzien van alcohol- en snelheidscontroles uitvoeriger bevestigd.

1.2 Onderzoeksmethoden en -technieken

Bij het uitvoeren van een bevestiging is het belangrijk bijzondere aandacht te schenken aan de representativiteit van de steekproef. De cruciale vraag is: "Hoe goed weerspiegelen de opvattingen en de houdingen van de ondervraagden de opvattingen en houdingen van de gehele bevolking?". Om deze representativiteit zo goed mogelijk te benaderen zijn twee factoren van cruciaal belang: de omvang van de steekproef en haar interne representativiteit.

Met betrekking tot de omvang is het belangrijk een voldoende grote steekproef te trekken: hoe meer respondenten ondervraagd worden, hoe kleiner de foutmarge. Om de interne representativiteit van de steekproef te garanderen, dienen onderzoekers rekening te houden met de achtergrondkenmerken van de respondenten (o.a. leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, etnische achtergrond...). Deze dienen een betrouwbare afspiegeling te vormen van de achtergrondkenmerken van de gehele bevolking. Om de representativiteit van de steekproef gedurende het hele onderzoek te maximaliseren, kozen we, net als bij de twee voorgaande edities, voor een toevalssteekproef in combinatie met het face-to-face interview.

Kenmerkend voor een toevalssteekproef is dat de selectie van de respondenten volledig op basis van het toeval gebeurt. Elke persoon heeft met andere woorden even veel kans om opgenomen te worden in de steekproef. Voor de Veiligheidsscan werd de toevalssteekproef getrokken uit de bevolkingsregisters van de gemeenten die deel uitmaken van de politiezone Lanaken-Maasmechelen, i.c. Lanaken en Maasmechelen. Daarbij werden twee voorwaarden in acht genomen. Om er zeker van te zijn dat personen voldoende op de hoogte zijn van het reilen en zeilen in hun politiezone, beslisten we om inwoners die minder dan een half jaar in de gemeente woonden, vooraf uit het bevolkingsbestand te verwijderen. Daarnaast bakenden we een leeftijdsgrens af: alleen personen tussen 15 en 80 jaar werden opgenomen in het bevolkingsbestand. Een

controle achteraf naar leeftijd en geslacht bevestigde het uitgangspunt dat de toevallig samengestelde steekproef een betrouwbare afspiegeling vormt van de bevolking in de politiezone.

Om de representativiteit van de steekproef tijdens het veldwerk zo goed mogelijk te bewaren, werden de gegevens verzameld aan de hand van face-to-face interviews. Respondenten werden met andere woorden persoonlijk gecontacteerd door de enquêteurs en interviews werden persoonlijk afgenomen. Door op deze manier te werk te gaan, kunnen enquêteurs er strikt op toezien dat alleen de mensen uit de steekproef geïnterviewd worden. Bovendien heeft het persoonlijk contact met de interviewer een positieve invloed op de respons: enquêteurs kunnen uitleg geven bij het opzet en de doelstellingen van het onderzoek en twijfelaars over de streep trekken om deel te nemen.

1.3 De praktijk: van steekproeftrekking tot dataset

1.3.1 Voorbereiding en veldwerk

Bij de voorbereiding en het uitvoeren van het veldwerk namen medewerkers van de politiezone Lanaken-Maasmechelen een groot aantal taken voor hun rekening. In de eerste plaats was de politiezone verantwoordelijk voor het aanleveren van het bevolkingsbestand op basis waarvan de steekproeftrekking gebeurde. Samen met de provincie Limburg waren zij tevens verantwoordelijk voor het versturen van de aankondigingsbrieven naar de geselecteerde respondenten. In de aanloop naar het veldwerk rekruteerden de coördinator van de zone en zijn medewerkers enquêteurs, verdeelden de respondenten over de enquêteurs en maakten de interviewmapjes klaar. De lokale coördinator was het rechtstreekse aanspreekpunt voor de enquêteurs, volgde de interviewers op, zocht vervangers voor enquêteurs die afhaakten en bezorgde regelmatig een stand van zaken aan de onderzoekers.

Ook medewerkers van de provincie Limburg namen een belangrijke rol op zich in de aanloop naar het veldwerk. Zo legden zij de taakverdeling contractueel vast en maakten pasjes voor de enquêteurs. Daarnaast kopieerden zij de vragenlijsten, contactbladen en aankondigingsbrieven. Bovendien ondertekende de gouverneur de aankondigingsbrieven en leverde de provincie enveloppen om de brieven te versturen. Verder werd een medewerker van de provincie aangesteld als contactpersoon. Respondenten konden bij hem terecht indien ze bijkomende informatie wensten over het onderzoek of niet wensten mee te werken. Gedurende het hele onderzoek waren medewerkers van de provincie bereikbaar voor terugkoppeling en afstemming.

De onderzoekers van de Universiteit Hasselt stonden in voor de wetenschappelijke ondersteuning van het project. Naast het trekken van de effectieve en reservesteekproeven, verzorgden zij briefings voor de veldwerkcoördinatoren en de enquêteurs. Daarnaast leverde de universiteit een aantal documenten aan voor de interviewers, alsook een invoerscherm voor het invoeren van de afgenomen enquêtes. Tijdens het veldwerk was één onderzoeker bereikbaar voor vragen of opmerkingen over het onderzoek.

1.3.2 De gerealiseerde enquêtes

De steekproef van de politiezone Lanaken-Maasmechelen werd op voorhand bepaald op 500 respondenten. Tussen 29 september 2011 en 23 november 2011 trokken 25 enquêteurs op pad om de 500 geselecteerde respondenten te interviewen. Tabel 1 geeft een overzicht van de respons.

Tabel 1: Respons

	N	%
Respondenten van de effectieve lijst	338	73,3
Respondenten van de vervangerslijst	123	26,7
Totaal	461	100

Het vooropgestelde aantal werd niet volledig gehaald. Dit was voornamelijk te wijten aan de uitval van enkele enquêteurs. Bovendien bleek het -vooral in Maasmechelen- moeilijk om mensen te bereiken en te motiveren om mee te werken. In totaal interviewden de enquêteurs 461 respondenten. Van hen behoort 73% tot de effectieve steekproef, wat een hoog percentage is. Uiteraard was het niet mogelijk om iedereen van de effectieve steekproef te bevragen: zieken, mensen die in het buitenland verbleven op het moment van de bevraging of respondenten die geen interesse hadden om mee te werken, dienden dan ook vervangen te worden door personen uit de zogenaamde reservesteekproef. Deze werd op dezelfde manier getrokken als de effectieve steekproef en telde bijgevolg ook 500 mensen. De enquêteurs kregen de opdracht om de niet-bereikbare respondenten te vervangen door mensen met ongeveer dezelfde achtergrondkenmerken. Concreet werd gevraagd om, in de mate van het mogelijke, vervangers te kiezen van ongeveer dezelfde leeftijd, hetzelfde geslacht en dezelfde etnische afkomst als de 'oorspronkelijke' respondent.

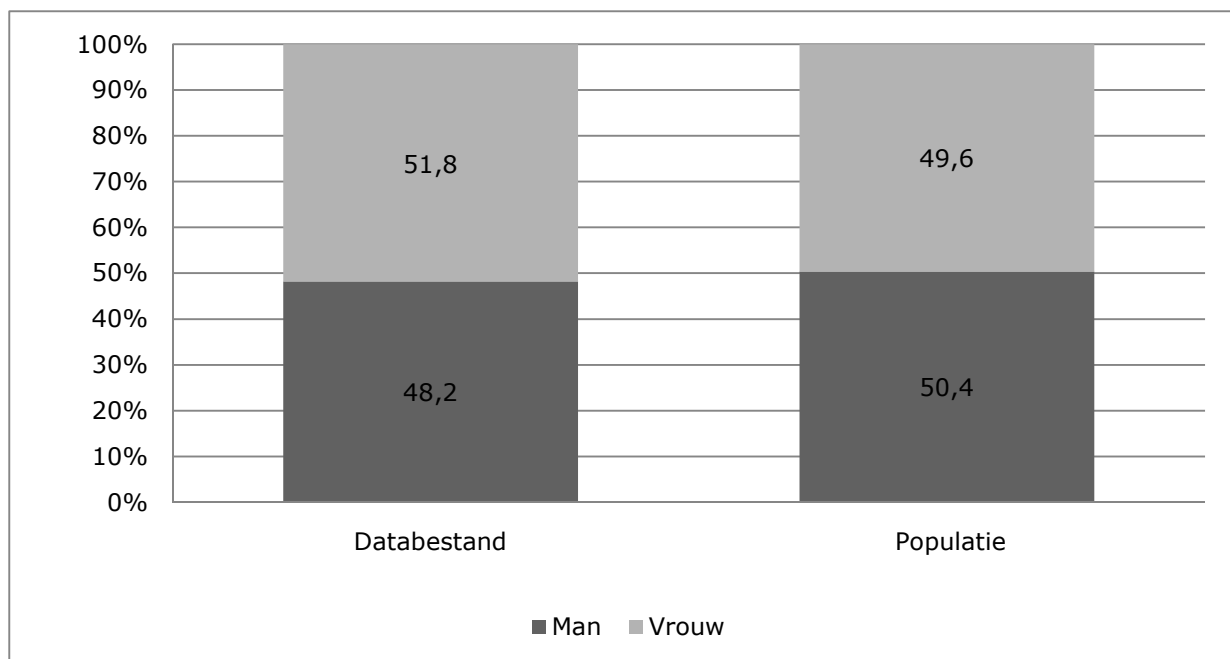
1.3.3 Coderen en controle

Na afloop van het eigenlijke veldwerk voerden medewerkers van de zone Lanaken-Maasmechelen de verzamelde gegevens in een databestand in. Om er zeker van te zijn dat de enquêteurs de enquêtes wel degelijk hadden afgenomen bij de geselecteerde respondenten werden enkele controles uitgevoerd. Dit was op voorhand afgesproken met de enquêteurs. Concreet werden alle enquêtes in eerste instantie gescreend op onjuistheden. Daarnaast werd het werk van de enquêteurs telefonisch gecontroleerd. Deze controles brachten geen mistoestanden aan het licht.

1.3.4 Vergelijking databestand – populatie

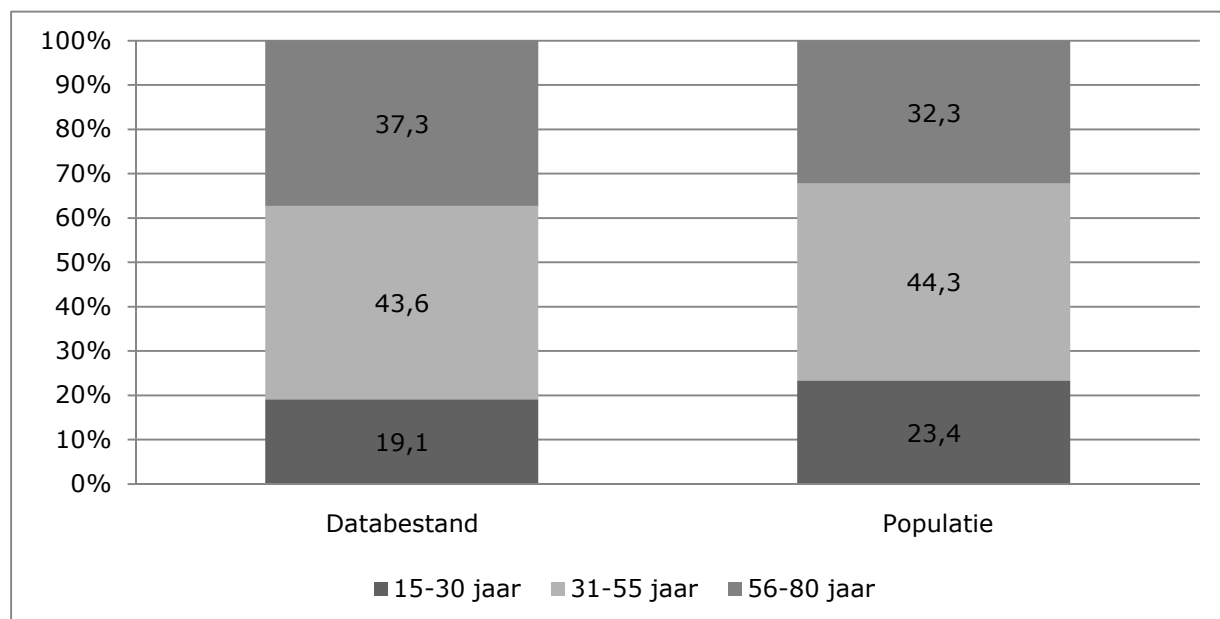
Ook als men tijdens het hele onderzoek permanent aandacht schenkt aan de representativiteit van de steekproef, is het mogelijk dat de groep geïnterviewde respondenten geen perfecte afspiegeling vormt van de populatie. Zo kan de vervanging van respondenten uit de effectieve steekproef een vertekening veroorzaken. Om na te gaan of dat het geval is en om eventuele afwijkingen te kunnen remediëren, vergelijken we de totale groep van geïnterviewde respondenten met de populatie op basis van de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en woonplaats (gemeente).

Figuur 1: Vergelijking databestand (N=461) en populatie (N=50308) naar geslacht

Uit figuur 1 blijkt dat het percentage mannen en vrouwen in ons databestand nagenoeg identiek is aan de percentages uit de populatie ($\chi^2=0,982$; $df=1$; $p=0,335$). De interviewers zijn er met andere woorden goed in geslaagd om respondenten uit de effectieve steekproef die niet konden of wilden meewerken, te vervangen door respondenten uit de reservesteekproef van hetzelfde geslacht.

Figuur 2: Vergelijking databestand (N=461) en populatie (N=50308) naar leeftijd

Uit figuur 2 leiden we af dat 15-30 jarigen en 31-55 jarigen licht ondervertegenwoordigd zijn in ons databestand. Deze mensen zijn vaak iets moeilijker te bereiken dan andere leeftijdsgroepen omwille van schoolverplichtingen en/of de drukke combinatie van arbeid en gezin. De personen uit de oudste leeftijdscategorie zijn daarentegen iets sterker vertegenwoordigd in het databestand dan in de populatie ($\text{Chi}^2=7,295$; $\text{df}=2$; $p=0,026$).

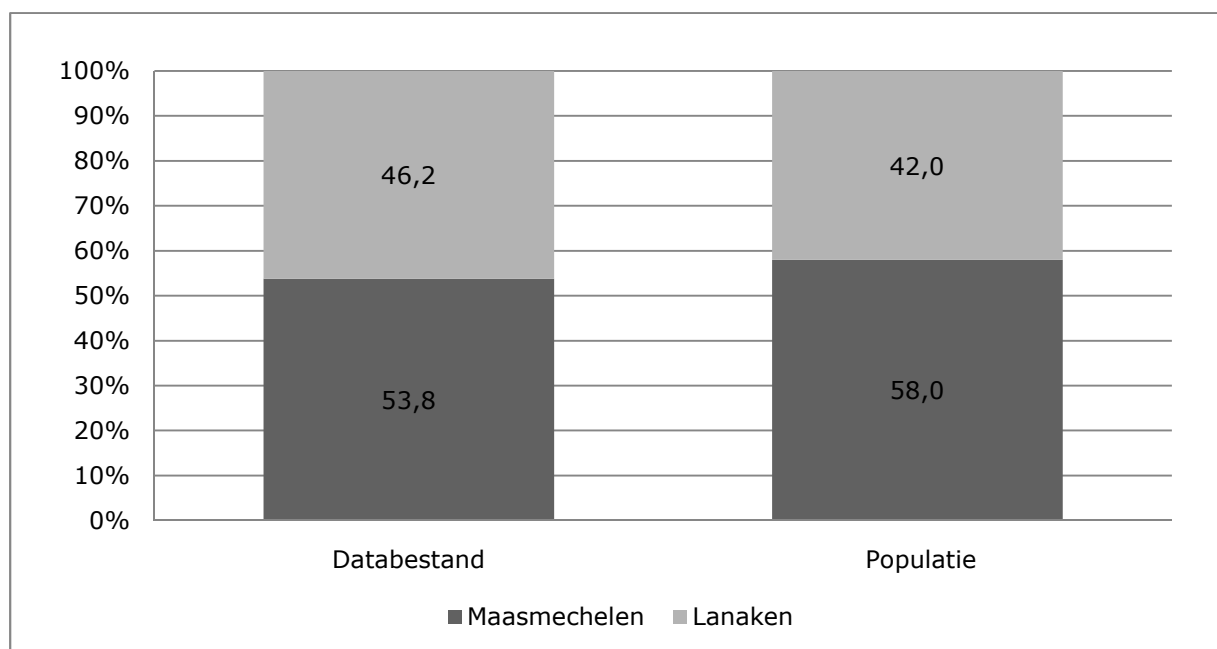
Om deze vertekening te corrigeren, zullen we de data wegen bij het analyseren. Door de percentages te vermenigvuldigen met de weegcoëfficiënten, zorgen we ervoor dat de leeftijdsverdeling uit de populatie gerespecteerd wordt. De weegcoëfficiënten voor de verschillende leeftijdscategorieën worden weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Weegcoëfficiënten

15-30 jaar	1,226249937
31-55 jaar	1,016835201
56-80 jaar	0,864570525

Tot slot stellen we vast dat de gemeenten van de politiezone in verhouding tot hun inwonersaantal vertegenwoordigd zijn in ons databestand ($\text{Chi}^2=3,344$; $\text{df}=1$; $p=0,067$). We hoeven onze data dan ook niet te wegen op gemeente.

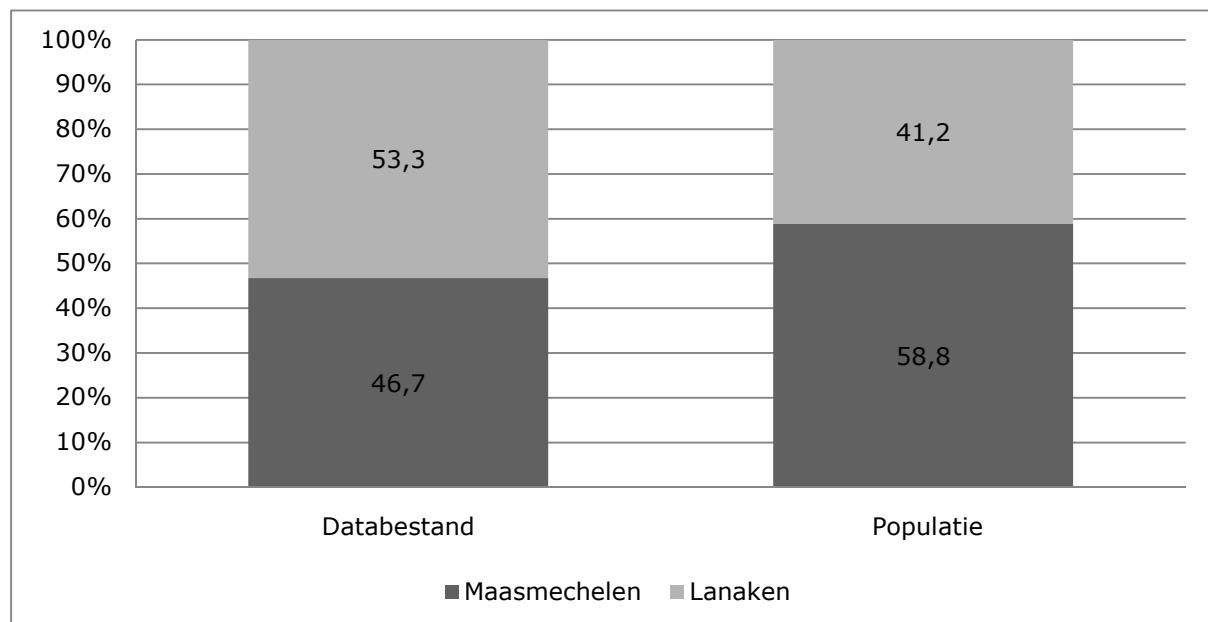
Figuur 3: Vergelijking databestand (N=461) en populatie (N=50308) naar gemeente

1.4 De fusie van de politiezones Maasmechelen en Lanaken tot de politiezone Lanaken-Maasmechelen

Sinds 1 oktober 2011 zijn de politiezones Lanaken en Maasmechelen gefuseerd tot de politiezone Lanaken-Maasmechelen. Aangezien beide politiezones hebben deelgenomen aan de vorige editie van de Veiligheidsscan, is het ondanks de fusie mogelijk om een vergelijking te maken tussen de metingen uit 2007-2008 en de situatie in de huidige politiezone Lanaken-Maasmechelen. Concreet worden hiertoe de gegevens van de aparte politiezones samengevoegd in één databestand. In figuur 4 vergelijken we de verdeling over de gemeentes in de nieuw samengestelde dataset van 2007-2008 met de populatiegegevens van toen. We stellen vast dat er gewogen moet worden om de representativiteit van het databestand te garanderen ($\text{Chi}^2=55,353$; $\text{df}=1$; $p=0,000$).

Figuur 4: Vergelijking databestand 2007-2008 (N=924) en populatie 2007-2008 (N=50030) naar gemeente

Door te wegen zorgen we ervoor dat de spreiding over de gemeentes uit de populatie gerespecteerd wordt en dat de vertekening verdwijnt. De weegcoëfficiënten worden weergegeven in tabel 3. Aangezien beide datasets in 2007-2008 representatief waren naar geslacht en leeftijd (Van Craen 2008; Van Craen, Vancluysen & Ackaert 2008), dient de dataset niet gewogen te worden op deze variabelen.

Tabel 3: Weegcoëfficiënten

Maasmechelen	1,25772481
Lanaken	0,773705045

2. Slachtofferschap

2.1 Inleiding

Hoeveel mensen zijn het afgelopen jaar in hun gemeente of buurt slachtoffer geworden? En wat is het profiel van deze slachtoffers? Dat zijn de vragen die we in het voorliggende hoofdstuk trachten te beantwoorden. We vroegen aan de respondenten of zij de voorbije twaalf maanden slachtoffer zijn geweest van volgende misdrijven of incidenten:

- Diefstal van een wagen
- Diefstal uit een wagen
- Poging tot inbraak in een wagen
- Diefstal van een fiets
- Verkeersongeval
- Verkeersagressie
- Diefstal van een portefeuille of handtas
- Beschadiging of vernieling van bezittingen
- Geweld
- Dreiging met geweld
- Inbraak in de woning
- Poging tot inbraak in de woning
- Stalking
- Discriminatie op basis van afkomst

2.2 Slachtofferschap in de eigen gemeente en de eigen buurt

Bij het analyseren groepeerden we de verschillende items tot de volgende categorieën:

- criminaliteit m.b.t. *wagens* (autodiefstal, diefstal uit een wagen of poging tot inbraak in een wagen)
- *fietsdiefstal*
- *tasjesroof* (diefstal van handtas of portefeuille)
- *inbraak woning* (inbraak in de woning of poging daartoe)
- *stalking*
- *discriminatie*
- *verkeer* (ongevallen en agressie)

- *geweld* (ondergaan en dreiging)
- *vandalisme* (beschadiging of vernieling van bezittingen)

Tabel 4 drukt het slachtofferschap uit in cijfers. De tabel bevat een globaal percentage ('slachtoffer') en een percentage per categorie. Het percentage in de categorie 'slachtoffer' is het percentage respondenten dat minstens één van de hoger vermelde feiten onderging. Verder maken we een onderscheid tussen slachtofferschap in de globale gemeente en slachtofferschap in de woonbuurt. Voor elk item gingen we na of de respondenten er slachtoffer van werden in de globale gemeente, dan wel in de eigen woonbuurt.¹ Voor de correcte interpretatie: de weergegeven cijfers op het niveau van de globale gemeente bevatten ook de respondenten die slachtoffer werden in de eigen buurt.

Op het eerste gezicht verschilt de mate waarin de inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen in 2011 in hun eigen buurt en gemeente slachtoffer geworden zijn nauwelijks van het slachtofferschap in 2007-2008. Deze ogenschijnlijke status quo is evenwel het eindresultaat van twee tegengestelde trends. Enerzijds steeg het aandeel respondenten dat geconfronteerd werd met geweld (of de dreiging daartoe). Anderzijds daalde het aantal respondenten dat slachtoffer werd van een autodiefstal, een poging daartoe of inbraak in het voertuig. Vooral in de eigen buurt steeg de blootstelling aan geweld. Misdrijven met de auto als voorwerp kwamen in vergelijking met de vorige meting meer voor in de globale gemeente.

Tabel 4: Slachtofferschap in de eigen gemeente en woonbuurt, 2007-2008 en 2011 (%)²

	Op buurtniveau			Op gemeenteniveau			Scan 07-08	Scan 2011
	Scan 07-08	Scan 2011	Chi ²	Scan 07-08	Scan 2011	Chi ²	N	N
'Slachtoffer'	25,5	26,1	NS	39,6	39,3	NS	924	460
Geweld	3,9	7,4	P=.005	5,7	10,2	P=.002	923	460
Verkeer	9,4	10,6	NS	16,0	15,7	NS	923	460
Tasjesroof	1,8	2,2	NS	3,2	3,5	NS	924	460
Wagendelicten	4,8	2,8	NS	7,6	4,6	P=.051	766	393
Fietsdiefstal	5,5	2,5	NS	6,9	5,2	NS	772	385
Vandalisme	7,2	5,9	NS	9,5	8,0	NS	923	460
Braak	4,3	6,3	NS	4,3	6,3	NS	923	460
Discriminatie				8,1	7,0	NS	924	460
Stalking				3,4	4,8	NS	924	460

Tabel 4 geeft een beeld van de prevalentie van slachtofferschap in de politiezone Lanaken-Maasmechelen. De totale *prevalentiecijfers* ('slachtoffer') verwijzen naar het percentage *respondenten* dat minstens één van de opgesomde misdrijven of incidenten onderging. Mensen kunnen echter meerdere keren het slachtoffer worden van hetzelfde misdrijf/incident of kunnen het slachtoffer worden van verschillende

¹ Dit deden we niet voor 'stalking' en 'discriminatie' aangezien deze misdrijven vaak moeilijk territoriaal met buurten in verband gebracht kunnen worden.

² De percentages voor 'wagendelicten' en 'fietsdiefstallen' zijn berekend op het aantal respondenten dat een wagen/fiets bezit.

misdrijven/incidenten. Daarom staan we ook even stil bij de totale *incidentiecijfers*. Incidentie verwijst naar het aantal ondergane *feiten* (per 100 inwoners).

Bij de interpretatie van de totale incidentiecijfers is het belangrijk enkele zaken in het achterhoofd te houden. In deze cijfers worden de gevallen van discriminatie en stalking niet meegerekend omdat die feiten moeilijk exact te kwantificeren zijn. Het gaat vaak om een opeenvolging van voorvallen die met elkaar in verband staan. Gemiddeld tellen we op het niveau van de globale gemeente 126 feiten per 100 respondenten. In dit cijfer zijn dus de feiten verrekend die verband houden met tasjesroof, wagendelicten, fietsdiefstal, vandalisme, (poging tot) inbraak in de woning, (dreigen met) geweld, verkeersongevallen en -agressie. Op buurtniveau bedraagt het gemiddelde 82 feiten. In vergelijking met 2007-2008 zijn de verschillen significant, toen ging het respectievelijk over 82 en 53 feiten. De toename situeert zich vooral rond feiten in het verkeer (+19), geweld (+18) en inbraak of poging daartoe (+4).

2.3 Verschillen tussen gemeenten

Tabel 5 spreidt voor 2011 het slachtofferschap over de twee gemeenten die de politiezone Lanaken-Maasmechelen vormen. Globaal is er geen significant verschil tussen de kans op slachtofferschap tussen de twee gemeenten. Naar de concrete aard van de feiten stellen we wel vast dat respondenten uit Maasmechelen meer melding maken van de confrontatie met (dreigingen tot) geweld.

Tabel 5: Slachtofferschap in de eigen gemeente naar gemeente

	Maasmechelen		Lanaken		Totaal		Chi ²
	%	N	%	N	%	N	
'Slachtoffer'	40,1	247	38,5	213	39,3	460	NS
Geweld	12,6	247	7,5	213	10,2	460	P=.075
Verkeer	17,0	247	14,2	212	15,7	459	NS
Tasjesroof	4,5	247	2,4	212	3,5	459	NS
Wagen	6,0	215	3,4	179	4,8	391	NS
Fietsdiefstal	5,0	201	5,4	184	5,2	385	NS
Vandalisme	9,7	248	6,1	212	8,0	460	NS
Braak	6,5	247	6,1	213	6,3	460	NS
Discriminatie	8,1	248	6,1	213	7,2	461	NS
Stalking	3,6	248	6,1	212	4,8	460	NS

2.4 Profiel van de slachtoffers

Wie had de 12 maanden voor de enquête de grootste kans om slachtoffer te worden: mannen of vrouwen, jongeren of ouderen? Tabel 6 geeft de gevonden significante verschillen weer naar geslacht.

Tabel 6: Slachtofferschap in de eigen gemeente naar geslacht

'Slachtoffer'		
	%	N
Man	44,1	220
Vrouw	35,0	240
Totaal P=.046	39,3	460
Discriminatie		
	%	N
Man	9,1	219
Vrouw	5,0	240
Totaal P=.082	7,0	459

In het algemeen ligt het slachtofferschap bij mannen hoger dan bij vrouwen. Naar de aard van de feiten zelf, blijkt alleen ondergane discriminatie voor een significant verschil te zorgen. Mannen melden dit meer dan vrouwen.

Verschillen naar leeftijd worden verduidelijkt in tabel 7. Hoe jonger mensen zijn, hoe meer gevaar ze lopen om slachtoffer te worden in de gemeente. Bronnen van dit verhoogd slachtofferschap bij hen zijn het verkeer, stalking en fietsdiefstallen.

Tabel 7: Slachtofferschap in de eigen gemeente naar leeftijd

'Slachtoffer'		
	%	N
15-30	48,6	78
31-55	38,7	144
56-80	33,6	201
Totaal P=.051	39,3	497
Verkeer		
	%	N
15-30	24,3	78
31-55	13,2	144
56-80	12,8	201
Totaal P=.019	15,7	497
Stalking		
	%	N
15-30	9,3	78
31-55	3,4	144
56-80	3,4	201
Totaal P=.041	4,8	497
Fietsdiefstal		
	%	N
15-30	12,4	89
31-55	2,9	173
56-80	2,5	121
Totaal P=.001	5,0	383

3. Inbraakpreventie

3.1 Inleiding

Om de kans op woninginbraak te verkleinen, kan de burger verschillende initiatieven ondernemen: hij of zij kan de woning niet alleen extra beveiligen tegen inbraak, maar kan ook woningtoezicht aanvragen bij de lokale politie of zich door de politie laten adviseren over de beveiliging van de woning. Gezien het maatschappelijk belang van dit thema werden verschillende vragen rond inbraakpreventie opgenomen in de vragenlijst. In eerste instantie gaan we na of burgers interesse hebben om hun woning extra te beveiligen tegen inbraak en via welke kanalen ze zich hierover informeren. Daarnaast onderzoeken we in welke mate burgers gebruik maken van het woningtoezicht en het technopreventief advies, diensten die aangeboden worden door de lokale politie. Telkens gaan we na of er verschillen bestaan tussen de burgers naar geslacht, leeftijd, woonplaats, opleidingsniveau, slachtofferschap van (poging tot) inbraak en al dan niet eigenaar zijn van de woning.

3.2 Beveiliging van de woning

Hebben burgers van de politiezone Lanaken-Maasmechelen de intentie om hun woning in de nabije toekomst extra te beveiligen tegen inbraak? En via welke kanalen informeren ze zich hierover? Dat zijn de vragen die we in deze paragraaf zullen beantwoorden. We gaan tevens na welke mensen de intentie hebben om hun woning in de nabije toekomst bijkomend te beveiligen tegen inbraak.

3.2.1 Algemeen

Om te achterhalen in welke mate respondenten plannen hebben om hun woning bijkomend te beveiligen tegen inbraak, stelden we hen volgende vraag:

- Bent u van plan om uw woning in de nabije toekomst extra te beveiligen tegen inbraak? (Antwoordcategorieën: 'Ja', 'Misschien', 'Nee')

Tabel 8 leert ons dat 13% van de geïnterviewden de intentie heeft om de woning in de nabije toekomst extra te beveiligen tegen inbraak. Ongeveer 16% van de respondenten gaat dit misschien doen. Het is hierbij belangrijk te benadrukken dat gepeild werd naar de plannen met betrekking tot bijkomende woningbeveiliging op het moment van de bevraging. Personen die hun woning recent hadden laten beveiligen, dienden dan ook 'nee' te antwoorden op de vraag.

Tabel 8: Intentie bijkomende woningbeveiliging tegen inbraak

	N	%
Ja	57	12,7
Misschien	73	16,3
Nee	316	71,0
Totaal	446	100

Daarnaast peilden we naar de mate waarin de respondenten de afgelopen 12 maanden informatie hadden gelezen of gehoord over inbraakbeveiliging van de woning. Gebeurde dit 'nooit', 'één keer' of 'meerdere keren'? Aan de geïnterviewden die het afgelopen jaar minstens één keer informatie hadden gelezen of gehoord, vroegen we via welke kanalen ze deze informatie ontvangen hadden. De aangeboden antwoordcategorieën waren: krant, televisie, radio, internet, familie/vrienden/kennissen, de campagne van de provincie, de politie of het gemeentelijk informatieblad. Geïnterviewden konden meerdere antwoorden geven en konden zelf informatiekkanalen aanbrengen via de categorie 'andere'.

Tabel 9: Informatie gelezen of gehoord over woningbeveiliging tegen inbraak

	N	%
Nooit	189	41,8
Eén keer	91	20,1
Meerdere keren	172	38,0
Totaal	452	100

Wanneer we de resultaten van tabel 9 onder de loep nemen, stellen we vast dat bijna 60% van de respondenten het afgelopen jaar informatie heeft gelezen of gehoord over inbraakbeveiliging. Uit tabel 10 blijkt dat zij hun informatie voornamelijk verkrijgen via het gemeentelijk informatieblad (53%), kranten (48%) en televisie (45%). Iets minder dan een derde van de respondenten die informatie heeft gelezen of gehoord, bespreekt dit thema met familie, vrienden of kennissen.

Tabel 10: Informatie over inbraakbeveiliging gelezen of gehoord via... (N=266)³

	%
Kranten	48,2
Televisie	44,7
Radio	19,1
Internet	23,9
Familie/vrienden/kennissen	30,5
De campagne van de provincie met de slogan 'Zo houd je ongewenste gasten buiten'	15,8
Politie	24,8
Gemeentelijk informatieblad	53,0
Andere	22,6

Om na te gaan of en hoe goed de geïnterviewden op de hoogte zijn van het bestaan van maatregelen die de beveiliging van de woning fiscaal aantrekkelijk maken, namen we de volgende vraag op in de vragenlijst:

³ Aangezien de respondenten de mogelijkheid hadden om meerdere antwoorden te geven, is de som van de verschillende percentages groter dan 100%.

- Er bestaan maatregelen die de beveiliging van een woning tegen inbraak fiscaal aantrekkelijk maken. Hoeveel procent van de kostprijs van de beveiliging van uw woning kan u recupereren via belastingvermindering?

Volgens de informatie van de Federale Overheidsdienst Financiën (FOD Financiën 2011), bedraagt de belastingvermindering 50% van de uitgaven voor de beveiliging van een woning tegen inbraak of brand. Het totale bedrag van de belastingvermindering bedraagt per woning maximaal 710 euro.

Uit tabel 11 leiden we af dat minder dan één procent van de respondenten het correcte percentage kent dat hij of zij kan recupereren via belastingvermindering, 90% van de geïnterviewden geeft aan het antwoord niet te kennen.

Tabel 11: Kennis rond percentage belastingvermindering

	N	%
Juist antwoord	3	0,7
Fout antwoord	41	9,5
Weet niet	388	89,9
Totaal	432	100

3.2.2 Wie wil woning extra laten beveiligen?

Hebben mannen en vrouwen, jongeren en ouderen en inwoners van Maasmechelen en Lanaken dezelfde intenties met betrekking tot bijkomende beveiliging van de woning? En bestaat er een samenhang tussen het opleidingsniveau van de respondenten en hun plannen inzake woningbeveiliging? Dat zijn de vragen die we in deze paragraaf beantwoorden. Daarnaast gaan we na of mensen die het slachtoffer geweest zijn van (poging tot) inbraak meer geneigd zijn om hun woning bijkomend te beveiligen en of er een verschil bestaat in de plannen m.b.t. woningbeveiliging tussen eigenaars en huurders van een woning.

Om deze relaties te onderzoeken, hercoderen we de variabele 'plannen bijkomende woningbeveiliging' tot een dummyvariabele. We verdelen de respondenten over twee groepen: diegene die niet de intentie hebben om hun woning extra te beveiligen tegen inbraak en diegene die hier (misschien) de intentie toe hebben. Deze variabele kruisen we vervolgens met de vermelde achtergrondkenmerken.

Tabel 12: Plannen bijkomende woningbeveiliging naar eigenaarschap woning

		(Misschien) extra beveiliging	Geen extra beveiliging	Totaal	
				%	N
Eigenaar van woning/appartement		30,4	69,6	100	322
Huurder van woning/appartement		19,7	80,3	100	66
Totaal	%	28,6	71,4	100	
P=.079	N	111	277		388

Uit de analyses blijkt dat eigenaars van hun woning/appartement meer de intentie hebben om hun woning bijkomend te beveiligen tegen inbraak dan huurders. We vinden geen verband tussen de plannen van de respondent om zijn woning bijkomend te laten beveiligen en de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd, woonplaats, opleidingsniveau en slachtofferschap (poging tot) inbraak.

3.2.3 Wie heeft informatie vergaard rond woningbeveiliging?

Om na te gaan wie het best geïnformeerd is rond inbraakbeveiliging, hercoderen we de variabele 'informatie rond inbraakbeveiliging gelezen of gehoord' tot twee categorieën: respondenten die de voorbije 12 maanden geen informatie gelezen of gehoord hebben rond dit onderwerp en personen die hierover minstens een keer informatie gelezen of gehoord hebben. We kruisen deze dummyvariabele met de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd, woonplaats, opleidingsniveau, slachtofferschap (poging tot) inbraak en eigenaarschap van de woning.

Tabel 13 toont ons dat mensen uit de jongste leeftijdscategorie zich het afgelopen jaar het minst hebben geïnformeerd over inbraakbeveiliging: bijna 64% van de 15-30 jarigen heeft het afgelopen jaar geen informatie gelezen of gehoord over de beveiliging van de woning tegen inbraak. De informatievergaring neemt toe met de leeftijd: van de bevraagde 55-plussers heeft 71% het afgelopen jaar minstens een keer informatie gelezen of gehoord over de beveiliging van de woning tegen inbraak.

Tabel 13: Informatie rond inbraakbeveiliging gelezen of gehoord, naar leeftijd

		Geen informatie gelezen of gehoord	Minstens een keer informatie gelezen of gehoord	Totaal	
				%	N
15-30		63,7	36,3	100	102
31-55		39,9	60,1	100	203
56-80		28,8	71,2	100	146
Totaal	%	41,7	58,3	100	
P=.000	N	188	263		451

Uit tabel 14 blijkt verder dat respondenten met een middelhoge of hoge opleiding het afgelopen jaar vaker informatie hebben gelezen of gehoord met betrekking tot de beveiliging van de woning tegen inbraak. Terwijl 62% van de respondenten met een hoog opleidingsniveau het afgelopen jaar minstens een keer informatie heeft gelezen of gehoord over woningbeveiliging, bedraagt dit percentage bij de laagopgeleiden 52%.

Tabel 14: Informatie rond inbraakbeveiliging gelezen of gehoord, naar opleidingsniveau

		Geen informatie gelezen of gehoord	Minstens een keer informatie gelezen of gehoord	Totaal	
				%	N
Laag		48,0	52,0	100	100
Middel - laag		52,0	48,0	100	98
Middel - hoog		33,8	66,3	100	160
Hoog		37,6	62,4	100	93
Totaal	%	41,7	58,3	100	
P=.013	N	188	263		451

Tabel 15 toont ons dat respondenten die het afgelopen jaar slachtoffer zijn geworden van (poging tot) inbraak, meer informatie rond inbraakbeveiliging hebben gelezen of gehoord. Exact drie vierde van deze personen heeft het afgelopen jaar informatie vergaard rond inbraakpreventie. Bij geïnterviewden die het afgelopen jaar geen slachtoffer geweest zijn van (poging tot) inbraak bedraagt dit percentage 56%. Aangezien slechts een kleine groep van 28 respondenten het afgelopen jaar slachtoffer is geweest van een (poging tot) inbraak, dienen deze bevindingen met de nodige voorzichtigheid behandeld te worden. De vermelde percentages vormen slechts een indicatie.

Tabel 15: Informatie rond inbraakbeveiliging gelezen of gehoord, naar slachtofferschap (poging tot) inbraak

		Geen informatie gelezen of gehoord	Minstens een keer informatie gelezen of gehoord	Totaal	
				%	N
Geen slachtoffer		44,1	55,9	100	399
Slachtoffer		25,0	75,0	100	28
Totaal	%	42,9	57,1	100	
P=.048	N	183	244		427

Mensen die eigenaar zijn van hun woning/appartement hebben het afgelopen jaar vaker informatie rond inbraakbeveiliging gelezen of gehoord dan huurders: 65% van deze groep heeft zich het afgelopen jaar geïnformeerd over dit onderwerp. Bij de huurders bedraagt dit percentage 37%.

Tabel 16: Informatie rond inbraakbeveiliging gelezen of gehoord, naar eigenaarschap woning

		Geen informatie gelezen of gehoord	Minstens een keer informatie gelezen of gehoord	Totaal	
				%	N
Eigenaar van woning/appartement		35,2	64,8	100	324
Huurder van woning/appartement		63,1	36,9	100	65
Totaal	%	39,8	60,2	100	
P=.000	N	155	234		389

3.3 Woningtoezicht

Tijdens een lange afwezigheid of vakantie kunnen burgers de politie vragen om hun woning extra in de gaten te houden en eventuele onregelmatigheden te melden aan een contactpersoon. Aangezien dit woningtoezicht mogelijk een belangrijke rol speelt in het proces van inbraakpreventie, vroegen we de respondenten of zij de afgelopen vijf jaar gebruik gemaakt hebben van deze dienst. Uit tabel 17 blijkt dat dit bij 14% van de geïnterviewden het geval is.

Tabel 17: Afgelopen vijf jaar woningtoezicht aangevraagd

	N	%
Ja	62	13,5
Nee	396	86,5
Totaal	458	100

Om te achterhalen wie een beroep heeft gedaan op de dienst woningtoezicht, kruisen we de variabele 'woningtoezicht aangevraagd in de afgelopen vijf jaar' met de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd, woonplaats, opleidingsniveau, slachtofferschap (poging tot) inbraak en eigenaarschap woning. De analyses tonen voor geen enkel achtergrondkenmerk een verband aan met het gebruik van de dienst.

3.4 Technopreventief advies

Om de verbeterpunten te identificeren in de beveiliging van hun woning, kunnen burgers technopreventief advies aanvragen bij de politie. Maar maken de burgers ook effectief gebruik van deze dienst? Om dat te achterhalen, vroegen we de geïnterviewden of ze de afgelopen vijf jaar advies hadden aangevraagd bij de politie over de beveiliging van hun woning tegen inbraak. De antwoordverdelingen worden weergegeven in tabel 18.

Tabel 18: Afgelopen vijf jaar technopreventief advies aangevraagd

	N	%
Ja	19	4,2
Nee	435	95,8
Totaal	454	100

Iets meer dan 4% van de respondenten heeft de afgelopen vijf jaar technopreventief advies aangevraagd bij de politie. Gezien dit kleine aantal worden de resultaten niet verder opgesplitst naar de achtergrondkenmerken.

4 Verkeer

4.1 Inleiding

Verkeersongevallen, geluidsoverlast van het wegverkeer of alcoholcontroles: verkeersthema's zijn moeilijk weg te denken uit de huidige maatschappelijke context. Dat mensen wakker liggen van verkeer in het algemeen en verkeersveiligheid in het bijzonder, bleek onder meer uit de vorige edities van de Veiligheidsscan (Van Craen & Ackaert 2004a; Van Craen & Ackaert 2004b; Van Craen 2008; Van Craen, Vancluysen & Ackaert 2008). Het was dan ook aangewezen om de verkeersproblematiek in deze derde editie van het onderzoek uitvoerig te behandelen. Concreet werden drie thema's bevraagd: verkeersproblemen in de politiekezone, verkeersvoorzieningen in de politiekezone en de visie op alcohol- en snelheidscontroles. We behandelen deze onderwerpen achtereenvolgens. Naast een overzicht van de algemene bevindingen, splitsen we de resultaten telkens op naar geslacht, leeftijd en woonplaats.

4.2 Verkeersproblemen in de zone

4.2.1 Algemeen

Om een beeld te kunnen schetsen van de omvang van verkeersproblemen in de politiekezone Lanaken-Maasmechelen, vroegen we de respondenten hoe vaak ze het afgelopen jaar in hun buurt in contact waren gekomen met een aantal specifieke verkeersproblemen:

- Hoeveel keer was u de voorbije 12 maanden in de buurt waar u woont getuige van een verkeersongeval?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden het gevoel gehad dat men te snel reed in de buurt waar u woont?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden in de buurt waar u woont geluidsoverlast ondervonden van het wegverkeer?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden vastgesteld dat er in de buurt waar u woont 's avonds fietsers en bromfietzers zonder licht rondreden?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden vastgesteld dat er in de buurt waar u woont voertuigen fout geparkeerd stonden?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden in de buurt waar u woont overlast ondervonden van opgefokte bromfietsen?
- Hoeveel keer heeft u zich de voorbije 12 maanden gestoord aan de onoverzichtelijkheid van kruispunten in uw buurt?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden in de buurt waar u woont overlast ondervonden van zwaar vervoer zoals vrachtwagens, zware transporten...?

Het ging om gesloten vragen. Respondenten konden kiezen uit de antwoordcategorieën 'nooit', 'één keer of enkele keren', 'meerdere keren', 'dikwijls' of 'zeer dikwijls'.

Tabel 19: Verkeersproblemen in de zone

	Verkeersongeval		Te snel rijden		Geluidsoverlast wegverkeer	
	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011
Nooit	88,4	80,2	19,4	19,3	64,0	65,5
Eén keer of enkele keren	9,6	16,3	21,5	17,1	15,3	15,2
Meerdere keren	1,3	3,1	17,9	23,2	7,2	8,2
Dikwijls	0,5	0,2	16,7	19,5	6,4	6,1
Zeer dikwijls	0,1	0,2	24,5	21,0	7,2	5,0
Totaal %	100	100	100	100	100	100
N	924	459	916	457	921	461
Chi ²	P=.000		P=.037		NS	

	(Brom-)fietsers zonder licht		Fout parkeren		Opgefokte bromfietsen	
	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011
Nooit	48,8	54,8	54,8	56,7	52,0	52,0
Eén keer of enkele keren	24,3	20,0	16,2	17,9	22,6	17,9
Meerdere keren	12,7	13,4	10,9	10,8	11,6	16,8
Dikwijls	8,8	6,6	8,8	8,6	8,2	8,3
Zeer dikwijls	5,4	5,2	9,3	6,0	5,6	5,0
Totaal %	100	100	100	100	100	100
N	873	440	907	453	904	458
Chi ²	NS		NS		P=.050	

	Onoverzichtelijkheid kruispunten		Zwaar vervoer	
	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011
Nooit	53,1	55,7	72,0	74,4
Eén keer of enkele keren	19,3	14,5	13,9	11,7
Meerdere keren	11,5	11,2	5,4	5,6
Dikwijls	8,4	11,5	3,8	4,3
Zeer dikwijls	7,7	7,0	4,9	3,9
Totaal %	100	100	100	100
N	907	454	920	461
Chi ²	NS		NS	

Tabel 19 geeft een overzicht van de verkeersproblemen in de zone. Aangezien dezelfde problemen ook in 2007-2008 werden bevraagd, is het mogelijk om veranderingen in kaart te brengen. Zo is het percentage respondenten dat het afgelopen jaar getuige is geweest van een verkeersongeval in de eigen woonbuurt gestegen van 12% naar 20%. We merken op dat voornamelijk het aandeel respondenten dat één keer of enkele keren getuige is geweest van een verkeersongeval, is toegenomen. Overdreven snelheid blijft een groot probleem in de politiezone Lanaken-Maasmechelen. Net als in 2007-2008 zegt 81% van de respondenten minstens een keer het gevoel te hebben gehad dat er te snel werd gereden in hun woonbuurt. Het aandeel respondenten dat dit gevoel meerdere keren of dikwijls heeft gehad, is toegenomen van 35% naar 43%. Het percentage geïnterviewden dat dit gevoel 'zeer dikwijls' heeft gehad, daalt daarentegen van 25% naar 21%.

De cijfers met betrekking tot opgefokte bromfietsen geven een weinig eenduidig beeld: terwijl het aandeel respondenten dat zich hieraan nooit gestoord heeft hetzelfde is gebleven, neemt het percentage dat hier meerdere keren overlast van heeft ondervonden toe. Op het eerste gezicht lijken minder inwoners (brom-)fietsers zonder licht opgemerkt te hebben in hun woonbuurt of geluidsoverlast ondervonden te hebben van het wegverkeer. De verschillen met 2007-2008 zijn echter niet significant. Ook lijken respondenten het afgelopen jaar minder parkeerovertredingen opgemerkt te hebben, zich minder gestoord te hebben aan de onoverzichtelijkheid van kruispunten of minder overlast ondervonden te hebben van zwaar vervoer. Na controle blijken de verschillen met 2007-2008 echter niet significant op het .1-niveau.

4.2.2 Beleving van verkeersproblemen naar leeftijd, geslacht en gemeente

Naast het algemene overzicht van de verkeersproblemen, is het ook interessant om de resultaten op te splitsen naar geslacht, leeftijd en gemeente. Hiertoe hercoderen we de verkeersitems tot dummyvariabelen: de eerste categorie bevat de respondenten die 'nooit' antwoordden, de tweede categorie bevat de respondenten die 'een keer of enkele keren', 'meerdere keren', 'dikwijls' of 'zeer dikwijls' antwoordden. Deze dummy's kruisen we met de variabelen geslacht, leeftijd en gemeente.

Voor een aantal items vinden we een significant verband tussen de beleving van het verkeersprobleem en het geslacht, de leeftijd of de woonplaats van de respondenten. Zo zijn meer mannen dan vrouwen het afgelopen jaar getuige geweest van een verkeersongeval in hun woonbuurt en hebben meer mannen dan vrouwen overlast ondervonden van zwaar vervoer.

Tabel 20: Verkeersproblemen naar geslacht

Verkeersongeval					
		Geen getuige	Wel getuige	Totaal	
				%	N
Man		76,5	23,5	100	221
Vrouw		83,7	16,3	100	239
Totaal	%	80,2	19,8	100	
P=.052	N	369	91		460
Zwaar vervoer					
		Geen overlast	Overlast	Totaal	
				%	N
Man		69,7	30,3	100	221
Vrouw		78,8	21,3	100	240
Totaal	%	74,4	25,6	100	
P=.026	N	343	118		461

Naarmate de respondenten jonger zijn, zijn meer geïnterviewden getuige geweest van een verkeersongeval in hun buurt en hebben meer respondenten vastgesteld dat er (brom)fietsen zonder licht rondreden in de eigen buurt. Daarnaast merken 15-30-jarigen regelmatig foutparkeerders op en storen ze zich vaker dan mensen uit de andere leeftijdscategorieën aan de onoverzichtelijkheid van kruispunten (dit laatste verband is slechts significant op het .1-niveau). Personen uit de oudste leeftijdscategorie ondervinden het minst geluidsoverlast van het wegverkeer (al is dit verband slechts significant op het .1-niveau).

Tabel 21: Verkeersproblemen naar leeftijd

Verkeersongeval					
		Geen getuige	Wel getuige	Totaal	
				%	N
15-30		70,4	29,6	100	108
31-55		79,5	20,5	100	205
56-80		87,8	12,2	100	148
Totaal	%	80,0	20,0	100	
P=.002	N	369	92		461
(Brom-)fietsers zonder licht					
		Niet vastgesteld	Wel vastgesteld	Totaal	
				%	N
15-30		38,8	61,2	100	103
31-55		51,8	48,2	100	199
56-80		70,5	29,5	100	139
Totaal	%	54,6	45,4	100	
P=.000	N	241	200		441

Fout parkeren				
		Niet vastgesteld	Wel vastgesteld	Totaal
				% N
15-30		49,1	50,9	100 106
31-55		54,4	45,6	100 204
56-80		65,5	34,5	100 145
Totaal	%	56,7	43,3	100
P=.023	N	258	197	455
Geluidsoverlast wegverkeer				
		Geen overlast	Wel overlast	Totaal
				% N
15-30		63,9	36,1	100 108
31-55		61,3	38,7	100 204
56-80		72,5	27,5	100 149
Totaal	%	65,5	34,5	100
P=.084	N	302	159	461
Onoverzichtelijkheid kruispunten				
		Geen overlast	Wel overlast	Totaal
				% N
15-30		46,2	53,8	100 104
31-55		59,8	40,2	100 204
56-80		57,2	42,8	100 145
Totaal	%	55,8	44,2	100
P=.068	N	253	200	453

Wanneer we de resultaten opsplitsen naar gemeente, stellen we enkele verschillen vast in de beleving van verkeersproblemen tussen Maasmechelen en Lanaken. Uit tabel 22 blijkt dat inwoners van Maasmechelen vaker getuige zijn van een verkeersongeval in hun woonbuurt, vaker overlast ondervinden van opgefokte bromfietsen, vaker het gevoel hebben dat er te snel gereden wordt in hun woonbuurt en zich vaker storen aan de onoverzichtelijkheid van kruispunten (al zijn deze laatste twee verbanden slechts significant op het .1-niveau).

Tabel 22: Verkeersproblemen naar gemeente

Verkeersongeval				
		Geen getuige	Wel getuige	Totaal
				% N
Maasmechelen		76,6	23,4	100 248
Lanaken		84,0	16,0	100 213
Totaal	%	80,0	20,0	100
P=.047	N	369	92	461

Overdreven snelheid					
		Geen overlast	Wel overlast	Totaal	
				%	N
Maasmechelen		16,3	83,7	100	245
Lanaken		22,6	77,4	100	212
Totaal	%	19,3	80,7	100	
P=.088	N	88	369		457
Opgefokte bromfietsen					
		Geen overlast	Wel overlast	Totaal	
				%	N
Maasmechelen		47,6	52,4	100	246
Lanaken		57,1	42,9	100	212
Totaal	%	52,0	48,0	100	
P=.042	N	238	220		458
Onoverzichtelijkheid kruispunten					
		Niet gestoord	Wel gestoord	Totaal	
				%	N
Maasmechelen		51,6	48,4	100	246
Lanaken		60,6	39,4	100	208
Totaal	%	55,7	44,3	100	
P=.056	N	253	201		454

4.3 Verkeersvoorzieningen in de zone

4.3.1 Algemeen

Naast de verkeersproblemen in de zone, werd in de vragenlijst ook gepeild naar de aanwezigheid van bepaalde voorzieningen in het verkeer. Aan de respondenten werd gevraagd of volgende voorzieningen 'veel te veel', 'te veel', 'voldoende', 'te weinig' of 'veel te weinig' aanwezig zijn in de buurt waar zij wonen:

- Parkeerplaatsen
- Straatverlichting
- Zebrapaden
- Fietspaden
- Voetpaden
- Verkeersremmers zoals drempels, bloembakken, paaltjes,...

Deze vragen werden letterlijk overgenomen uit de vragenlijst van de voorgaande editie.⁴ Zo wordt het mogelijk om na te gaan of eventuele ingrepen hun vruchten hebben

⁴ Gezien het grote aandeel respondenten dat tijdens de vorige editie van de Veiligheidsscan 'weet niet' antwoordde op de vraag naar de aanwezigheid van flitspalen in de buurt, werd deze vraag niet langer opgenomen in de vragenlijst. Ter vervanging werd ervoor geopteerd om de houding van de respondenten te meten ten aanzien van snelheidscontroles in het algemeen en snelheidscontroles in hun gemeente. De antwoordverdelingen op deze vraag worden in de volgende paragraaf besproken.

afgeworpen en/of de houding van de bevolking ten aanzien van het aantal voorzieningen gewijzigd is.

Tabel 23 leert ons dat de tevredenheid over de parkeerplaatsen licht is afgenomen: vooral het percentage respondenten dat vindt dat er (veel) te veel parkeerplaatsen zijn is toegenomen en bedraagt nu 2%. In vergelijking met de vorige meting zijn inwoners van de politiekezone Lanaken-Maasmechelen, positiever over het aantal zebrapaden in hun woonbuurt: het aandeel respondenten dat vindt dat er (veel) te weinig zebrapaden zijn is gedaald van 33% naar 31%. Ook over het aantal fietspaden is de tevredenheid toegenomen: 64% van de respondenten vindt dat er voldoende fietspaden zijn. In 2007-2008 bedroeg dit percentage 59%. Bovendien neemt het aandeel respondenten dat vindt dat er (veel) te weinig fietspaden zijn, af van 41% naar 34%. We merken wel op dat respectievelijk 9% en 7% van de respondenten geen mening had over het aantal zebrapaden en fietspaden. Verder lijken de geïnterviewden op het eerste gezicht meer tevreden over het aantal voetpaden in hun woonbuurt. Dit verschil is echter niet significant. Ook het aantal klachten over straatverlichting en over verkeersremmers verschilt niet significant van de vorige meting.

Tabel 23: Verkeersvoorzieningen in de buurt

	Parkeerplaatsen		Straatverlichting		Zebrapaden	
	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011
Veel te veel	0,0	1,5	0,4	1,1	0,1	0,7
Te veel	0,5	0,7	1,5	2,2	0,4	0,5
Voldoende	65,3	63,9	90,6	87,8	66,2	67,1
Te weinig	26,5	29,4	6,4	7,8	27,1	28,8
Veel te weinig	7,7	4,4	1,1	1,1	6,3	2,8
Totaal %	100	100	100	100	100	100
N	910	452	921	460	839	423
Chi ²	P=.000		NS		P=.038	

	Fietspaden		Voetpaden		Verkeersremmers	
	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011
Veel te veel	0,3	0,7	0,5	0,7	4,0	7,0
Te veel	0,3	0,7	0,6	0,2	18,3	16,2
Voldoende	58,5	64,3	68,0	73,0	51,9	51,9
Te weinig	29,1	28,0	22,7	20,8	19,0	18,0
Veel te weinig	11,7	6,3	8,2	5,3	6,8	7,0
Totaal %	100	100	100	100	100	100
N	860	429	885	437	882	445
Chi ²	P=.019		NS		NS	

4.3.2 Tevredenheid over voorzieningen naar geslacht, leeftijd en gemeente

Mogelijk verschilt de tevredenheid over de verkeersvoorzieningen naargelang het geslacht, de leeftijd en de woonplaats van de respondenten. Om dit te onderzoeken, hercoderen we de voorzieningenitems tot drie antwoordcategorieën: 'veel te veel' en 'te veel' voegen we samen, alsook 'veel te weinig' en 'te weinig'. Vervolgens kruisen we deze variabelen met de variabelen geslacht, leeftijd en woonplaats. Bij de χ^2 -analyse voor de vragen waarop nauwelijks respondenten 'te veel' of 'veel te veel' antwoordden, laten we die enkelingen buiten beschouwing. De zeer kleine aantallen in de cellen zouden de statistische analyse kunnen verstoren. Tabel 24 maakt duidelijk dat vrouwen minder tevreden zijn over het aantal parkeerplaatsen, zebrapaden en voetpaden dan mannen. De geslachten zijn het ook niet helemaal eens over het aantal verkeersremmers. Meer vrouwen (28%) dan mannen (21%) vragen om extra verkeersremmers. Van de mannen vindt 27% dat er te veel verkeersremmers zijn. Bij de vrouwen bedraagt dit percentage 19%.

Tabel 24: Voorzieningen naar geslacht

Parkeerplaatsen						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
Man			69,3	30,7	100	212
Vrouw			61,6	38,4	100	229
Totaal	%		65,3	34,7	100	
P=.087	N		288	153		441
Zebrapaden						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
Man			73,0	27,0	100	200
Vrouw			63,5	36,5	100	219
Totaal	%		68,0	32,0	100	
P=.037	N		285	134		419
Voetpaden						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
Man			77,4	22,6	100	208
Vrouw			70,4	29,6	100	226
Totaal	%		73,7	26,3	100	
P=.095	N		320	114		434
Verkeersremmers						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
Man		27,2	51,2	21,6	100	213
Vrouw		19,0	52,8	28,1	100	231
Totaal	%	23,0	52,0	25,0	100	
P=.075	N	102	231	111		444

Wanneer we de resultaten opsplitsen naar leeftijd, stellen we vast dat de tevredenheid over straatverlichting toeneemt met de leeftijd. Ook over het aantal zebrapaden zijn de geïnterviewden tussen 15 en 30 jaar het minst tevreden. Terwijl 42% van de respondenten uit deze leeftijdscategorie van oordeel is dat er te weinig zebrapaden zijn in de eigen woonbuurt, bedraagt dit percentage bij de andere leeftijdscategorieën 29%. Tot slot stellen we vast dat de twee jongste leeftijdsgroepen het sterkst aandringen op meer verkeersremmers. Personen uit de oudste leeftijdscategorie zijn het meest tevreden over het aantal verkeersremmers.

Tabel 25: Voorzieningen naar leeftijd

Straatverlichting					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
15-30		6,5	79,6	13,9	100 108
31-55		2,0	90,2	7,8	100 204
56-80		2,0	91,2	6,8	100 147
Totaal	%	3,1	88	8,9	100
P=.032	N	14	404	41	459
Zebrapaden					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
15-30			58,0	42,0	100 100
31-55			70,9	29,1	100 189
56-80			71,5	28,5	100 130
Totaal	%		68,0	32,0	100
P=.048	N		285	134	419
Verkeersremmers					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
15-30		21,9	47,6	30,5	100 105
31-55		23,3	48,0	28,7	100 202
56-80		23,4	61,3	15,3	100 137
Totaal	%	23,0	52,0	25,0	100
P=.028	N	102	231	111	444

Uit tabel 26 blijkt dat er een samenhang bestaat tussen de woonplaats van de respondent en de tevredenheid over enkele voorzieningen. In Maasmechelen (39%) is een groter aandeel respondenten dan in Lanaken (30%) van oordeel dat er te weinig parkeerplaatsen zijn. Ook over de straatverlichting zijn de inwoners van Lanaken meer tevreden: terwijl in Maasmechelen 12% van de geïnterviewden pleit voor meer straatverlichting, vindt in Lanaken 6% dat de straten te weinig verlicht zijn. Met betrekking tot verkeersremmers is 29% van de geïnterviewden uit Maasmechelen van oordeel dat het aanbod te beperkt is. Van de respondenten uit Lanaken vindt 28% dat er te veel verkeersremmers zijn in hun woonbuurt.

Tabel 26: Voorzieningen naar gemeente

Parkeerplaatsen					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
Maasmechelen			61,1	38,9	100 239
Lanaken			70,4	29,6	100 203
Totaal	%		65,4	34,6	100
P=.039	N		289	153	442
Straatverlichting					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
Maasmechelen		2,0	86,2	11,7	100 247
Lanaken		4,7	89,3	6,1	100 214
Totaal	%	3,3	87,6	9,1	100
P=.036	N	15	404	42	461
Verkeersremmers					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
Maasmechelen		18,5	52,1	29,4	100 238
Lanaken		28,2	51,9	19,9	100 206
Totaal	%	23,0	52,0	25,0	100
P=.014	N	102	231	111	444

4.4 Alcohol- en snelheidscontroles

4.4.1 Alcoholcontroles

De provincie Limburg zet sterk in op het terugdringen van rijden onder invloed. Zo werd in 2006 onder meer de SLim-campagne op poten gezet om het aantal dronken bestuurders terug te dringen. Gezien het belang van dit thema werd, in samenspraak met de provincie en de politiezones, gekozen om deze problematiek uitgebreider aan bod te laten komen in deze derde editie van de Veiligheidsscan. In de eerste plaats gingen we na hoe veel keer mensen de voorbije 12 maanden hebben moeten blazen bij een alcoholcontrole en peilden we naar de houding ten aanzien van het aantal alcoholcontroles in het algemeen. Daarnaast onderzochten we in welke mate inwoners vertrouwd zijn met de SLim-campagne.

Tabel 27 leert ons dat 88% van de inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen het afgelopen jaar niet heeft moeten blazen bij een alcoholcontrole. Bijna 2% van de geïnterviewden geeft aan de afgelopen 12 maanden meer dan drie keer gecontroleerd te zijn op rijden onder invloed.

Tabel 27: Aantal keer moeten blazen het afgelopen jaar

	N	%
0 keer	405	87,9
1-3 keer	47	10,3
>3 keer	9	1,9
Totaal	461	100

Tabel 28 geeft weer hoe inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen denken over het aantal alcoholcontroles. Iets meer dan 51% van de geïnterviewden is tevreden over het aantal alcoholcontroles, 43% pleit voor meer controles.

Tabel 28: Houding tegenover het aantal alcoholcontroles

	N	%
Veel te veel	4	1,0
Te veel	19	4,3
Voldoende	223	51,5
Te weinig	148	34,1
Veel te weinig	40	9,2
Totaal	433	100

Mogelijk verschilt de mening over het aantal alcoholcontroles naargelang het geslacht, de leeftijd en de woonplaats van de respondenten. Om dit te onderzoeken, hercodeerden we dit item tot drie antwoordcategorieën: 'veel te veel' en 'te veel' voegen we samen, alsook 'veel te weinig' en 'te weinig'. Vervolgens kruisen we de gehercodeerde variabele met de variabelen geslacht, leeftijd en woonplaats.

We stellen vast dat vrouwen minder tevreden zijn over het aantal alcoholcontroles dan mannen: terwijl 47% van de vrouwen pleit voor meer alcoholcontroles, bedraagt dit percentage bij de mannen 39%. Bovendien is 8% van de mannen van oordeel dat er te veel alcoholcontroles gehouden worden. We stellen geen verband vast tussen de houding ten aanzien van het aantal alcoholcontroles en de variabelen leeftijd en woonplaats.

Tabel 29: Houding tegenover het aantal alcoholcontroles naar geslacht

		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal %	N
Man		8,1	52,6	39,2	100	209
Vrouw		2,7	50,4	46,9	100	224
Totaal	%	5,3	51,5	43,2	100	
P=.022	N	23	223	187		433

Om te onderzoeken in welke mate inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen vertrouwd zijn met de campagne van de provincie Limburg die het rijden onder invloed wil bestrijden, vroegen we hen naar de naam van de campagne. Tabel 30 toont dat 8% van de geïnterviewden weet dat het om de SLim-campagne gaat, 63% van de

respondenten antwoordde 'weet niet' op deze vraag. De meerderheid van de respondenten die een fout antwoord gaven, vermeldde 'BOB' als antwoord. Bijna 1% associeerde de campagne met de Antwerpse WODKA-actie.

Tabel 30: Hoe heet de campagne van de provincie Limburg die het rijden onder invloed van alcohol wil bestrijden?

	N	%
Fout antwoord	132	29,1
Juist antwoord	36	8,0
Weet niet	285	62,9
Totaal	454	100

4.4.2 Snelheidscontroles

Om de houding van de respondenten tegenover snelheidscontroles te achterhalen, werden twee vragen opgenomen in de vragenlijst:

- Wat vindt u in het algemeen van het aantal snelheidscontroles? Zijn er volgens u veel te veel, te veel, voldoende, te weinig of veel te weinig snelheidscontroles?
- Hoe staat u tegenover het aantal snelheidscontroles in uw gemeente? Zijn er volgens u veel te veel, te veel, voldoende, te weinig of veel te weinig snelheidscontroles in uw gemeente

Tabel 31 geeft de mening weer van de respondenten over het aantal snelheidscontroles. We merken op dat een meerderheid van de geïnterviewden tevreden is over het aantal snelheidscontroles, zowel in het algemeen als over het aantal snelheidscontroles in de woonplaats. Exact 31% van de ondervraagden pleit voor meer controles op snelheid in het algemeen, 35% is van oordeel dat er (veel) te weinig snelheidscontroles zijn in hun gemeente.

Tabel 31: Houding tegenover het aantal snelheidscontroles

	Algemeen		Gemeente	
	N	%	N	%
Veel te veel	16	3,5	12	2,6
Te veel	47	10,5	37	8,4
Voldoende	246	54,9	240	53,6
Te weinig	116	25,8	124	27,6
Veel te weinig	23	5,2	34	7,7
Totaal	448	100	447	100

In overeenstemming met de analyse over alcoholcontroles gaan we ook voor de mening over het aantal snelheidscontroles na of er een samenhang bestaat met de variabelen geslacht, leeftijd en woonplaats. We hercoderen de items met betrekking tot

snelheidscontroles tot drie antwoordcategorieën door 'veel te veel' en 'te veel' samen te voegen, alsook 'veel te weinig' en 'te weinig'.

Tabel 32 toont ons dat mannen en vrouwen een andere mening hebben over het aantal snelheidscontroles in het algemeen. Terwijl 37% van de vrouwen vindt dat er te weinig snelheidscontroles zijn, bedraagt dit percentage bij de mannen 24%. Verder is 17% van de mannen van oordeel dat er te veel snelheidscontroles zijn. Voor de achtergrondkenmerken leeftijd en woonplaats vinden we geen verband met de mening over het aantal snelheidscontroles.

Tabel 32: Houding tegenover het aantal snelheidscontroles naar geslacht

Snelheidscontroles algemeen						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
Man		17,2	58,6	24,2	100	215
Vrouw		11,2	51,5	37,3	100	233
Totaal	%	14,1	54,9	31,0	100	
P=.006	N	63	246	139		448

Vooraf 55-plussers vinden dat er te weinig snelheidscontroles zijn in hun gemeente, zo blijkt uit tabel 33. Van de personen uit de middelste leeftijdscategorie vindt 13% dat er te veel snelheidscontroles zijn. Bij de jongste en de oudste leeftijdsgroep bedraagt dit percentage respectievelijk 10% en 9%. Voor geslacht en woonplaats vinden we geen samenhang met de houding ten aanzien van het aantal snelheidscontroles in de gemeente.

Tabel 33: Houding tegenover het aantal snelheidscontroles in de gemeente naar leeftijd

Snelheidscontroles gemeente						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
15-30		9,8	57,8	32,4	100	102
31-55		12,8	57,6	29,6	100	203
56-80		9,2	45,1	45,8	100	142
Totaal	%	11,0	53,7	35,3	100	
P=.031	N	49	240	158		447

5 Leefbaarheidsproblemen

5.1 Inleiding

Verschillende studies tonen een samenhang aan tussen gevoelens van onveiligheid en overlastervaringen zoals geluidsoverlast, vandalisme of verkrotting (Elchardus, Smits & Kuppens 2003; Albers & Teller 2006; Vancluysen, Van Craen & Ackaert 2010). In de vragenlijst komt het thema overlast dan ook uitvoerig aan bod. In de eerste plaats gaan we na hoe vaak de respondenten zich de afgelopen twaalf maanden gestoord hebben aan een aantal overlastfenomenen. We zoeken ook een antwoord op de vraag of hierin een verschil bestaat tussen mannen en vrouwen, jongeren en ouderen en tussen de verschillende gemeenten van de politiezone. Daarnaast peilden we in de vragenlijst naar het voorkomen van een aantal voorvallen die mensen als storend kunnen ervaren. In een tweede paragraaf gaan we dieper in op deze resultaten.

5.2 Overlastervaringen

5.2.1 Overlastervaringen in de zone

Om een zicht te krijgen op de overlast die respondenten ervaren, peilden we in de vragenlijst naar de mate waarin zij zich de voorbije 12 maanden gestoord hebben aan bepaalde leefbaarheidsproblemen. Concreet wilden we weten of mensen zich het voorbije jaar 'nooit', 'één keer of enkele keren', 'meerdere keren', 'dikwijls' of 'zeer dikwijls' gestoord hebben aan:

- Druggebruik of drughandel
- Hondenpoep op straten en pleinen
- Rondslingerend vuilnis op straten en pleinen
- Geurhinder
- Geluidsoverlast van het uitgaansleven
- Rondhangende jongeren
- Loslopende honden
- Zwerfkatten
- Verkrotting van gebouwen en woningen
- Graffiti

In vergelijking met de vorige editie van de Veiligheidsscan bleven de overlastitems nagenoeg identiek. Wel werd de rubriek 'dreigende dieren' vervangen door het meer concrete en objectievere item 'loslopende honden'. Op vraag van de politiezones werd tevens gepeild naar de mate waarin mensen zich de afgelopen 12 maanden in hun buurt gestoord hebben aan zwerfkatten. Met uitzondering van deze twee laatste items, kunnen we de evolutie van de leefbaarheidsproblemen dan ook in kaart brengen.

Tabel 34: Leefbaarheidsproblemen

	Drugsoverlast		Hondenpoep		Zwerfvuil	
	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011
Nooit	70,1	70,3	41,7	39,3	34,9	36,0
Eén keer of enkele keren	14,7	10,4	24,8	19,7	23,7	14,5
Meerdere keren	6,3	10,8	13,4	18,6	15,1	21,7
Dikwijls	4,7	5,3	9,8	10,5	12,8	15,6
Zeer dikwijls	4,2	3,3	10,4	12,0	13,6	12,1
Totaal	%	100	100	100	100	100
	N	890	454	912	458	921
Chi ²	P=.012		P=.038		P=.000	

	Geurhinder		Geluidsoverlast uitgaansleven		Rondhangende jongeren	
	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011
Nooit	73,3	72,2	78,6	79,8	71,6	71,2
Eén keer of enkele keren	13,8	14,3	12,8	10,9	14,2	11,1
Meerdere keren	5,9	7,8	4,6	4,8	5,1	5,9
Dikwijls	4,6	2,0	2,4	1,7	4,2	6,8
Zeer dikwijls	2,5	3,7	1,6	2,8	4,9	5,0
Totaal	%	100	100	100	100	100
	N	921	460	921	460	922
Chi ²	P=.059		NS		NS	

	Verkrotting		Graffiti		Loslopende honden	Zwerfkatten
	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2011
Nooit	92,5	90,2	92,9	93,2	76,6	69,1
Eén keer of enkele keren	3,4	4,8	4,7	5,0	14,7	8,6
Meerdere keren	2,2	3,3	1,6	0,9	3,7	8,2
Dikwijls	0,7	0,4	0,5	0,4	2,6	7,5
Zeer dikwijls	1,3	1,3	0,2	0,4	2,3	6,7
Totaal	%	100	100	100	100	100
	N	919	460	916	461	459
Chi ²	NS		NS		/	/

Uit tabel 34 blijkt dat de overlastproblematiek de voorbije jaren op enkele vlakken licht veranderd is in de ogen van de inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen. De cijfers tonen aan dat eenzelfde aandeel van ongeveer 30% van de bevolking zich in 2011

gestoord heeft aan druggebruik of drughandel. Wel stellen we vast dat het percentage respondenten dat zich er een keer of enkele keren aan gestoord heeft, is gedaald, terwijl het aandeel geïnterviewden dat zich er meerdere keren of dikwijls aan heeft geërgerd, is toegenomen. Met betrekking tot hondenpoep stellen we vast dat een iets hoger percentage van respondenten zich hieraan gestoord heeft. Vooral het aandeel geïnterviewden dat zich meerdere keren, dikwijls of zeer dikwijls gestoord heeft aan hondenpoep is toegenomen.

De cijfers voor zwerfvuil tonen een complex beeld: in totaal hebben iets minder mensen dan in 2007-2008 zich gestoord aan zwerfvuil. Ook het aandeel dat zich er zeer dikwijls aan heeft gestoord neemt af. Anderzijds stellen we vast dat het percentage respondenten dat zich meerdere keren of dikwijls geërgerd heeft aan zwerfvuil, is toegenomen van 28% naar 37%. Tot slot merken we op dat een iets hoger percentage geïnterviewden zich gestoord heeft aan geurhinder. Het aandeel personen dat zich er zeer dikwijls aan heeft gestoord, stijgt lichtjes. Verkrotting en graffiti lijken nog steeds nauwelijks een bron van ergernis voor de inwoners van Lanaken en Maasmechelen: respectievelijk 90% en 93% van de respondenten heeft er het afgelopen jaar geen overlast van ondervonden.

Wanneer we kijken naar de overlastfenomenen die deze editie werden toegevoegd aan de vragenlijst, stellen we vast dat bijna een vierde van de respondenten zich het afgelopen jaar gestoord heeft aan loslopende honden. Ongeveer 5% van de respondenten stoort zich hier dikwijls of zeer dikwijls aan. Iets meer dan 30% van de respondenten heeft zich het afgelopen jaar gestoord aan zwerfkatten. Bijna 15% van de geïnterviewden stoorde zich hier (zeer) dikwijls aan. Alleen zwerfvuil (64% heeft zich er het afgelopen jaar minstens een keer aan gestoord) en hondenpoep (61%) vormen grotere overlastfenomenen voor de inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen.

5.2.2 Wie stoort zich aan wat?

Om na te gaan of bepaalde bevolkingsgroepen zich meer storen aan bepaalde overlastfenomenen dan andere, hercoderen we de overlastvariabelen tot dummyvariabelen. We verdelen de respondenten met andere woorden in twee groepen: mensen die zich het afgelopen jaar nooit aan een bepaald voorval gestoord hebben en mensen die zich daar een keer tot zeer dikwijls aan geërgerd hebben. Vervolgens kruisen we deze variabelen met de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en gemeente. Respondenten die geen antwoord gaven, beschouwen we als 'missing'.

Als we de overlastfenomenen opsplitsen naar geslacht, vinden we voor de meeste overlastervaringen geen significant verschil tussen de antwoordverdeling van mannen en vrouwen uit de politiezone Lanaken-Maasmechelen. Slechts twee items vertonen een significante samenhang met het geslacht van de respondenten: geurhinder en graffiti. Uit tabel 35 leiden we af dat vrouwen zich niet alleen vaker storen aan geurhinder dan mannen, maar dat ze ook meer overlast ervaren van graffiti.

Tabel 35: Overlastervaringen naar geslacht

Geurhinder					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Man		77,7	22,3	100	220
Vrouw		67,1	32,9	100	240
Totaal	%	72,2	27,8	100	
P=.011	N	332	128		460
Graffiti					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Man		96,3	3,7	100	219
Vrouw		90,0	10,0	100	240
Totaal	%	93,0	7,0	100	
P=.008	N	427	32		459

Ook tussen de leeftijdscategorieën lijken verschillen te bestaan in overlastervaringen. Mensen uit de jongste leeftijdscategorie storen zich vaker aan graffiti: terwijl 12% van de 15-30-jarigen zich hieraan stoort, bedraagt dit percentage bij de andere leeftijdscategorieën ongeveer 5%. Ook aan loslopende honden storen 15-30-jarigen zich het meest: bijna een derde van hen heeft zich hier het afgelopen jaar aan geërgerd.

Tabel 36: Overlastervaringen naar leeftijd

Graffiti					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
15-30		87,9	12,1	100	107
31-55		95,1	4,9	100	204
56-80		94,6	5,4	100	147
Totaal	%	93,2	6,8	100	
P=.040	N	427	31		458
Loslopende honden					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
15-30		69,4	30,6	100	108
31-55		81,5	18,5	100	205
56-80		75,2	24,8	100	149
Totaal	%	76,6	23,4	100	
P=.051	N	353	108		461

Wanneer we de overlastervaringen vergelijken tussen Maasmechelen en Lanaken, stellen we vast dat er voor vijf fenomenen verschillen bestaan tussen de twee gemeentes: zwerfvuil, geurhinder, rondhangende jongeren, graffiti en zwerfkatten. De inwoners van Maasmechelen hebben zich het afgelopen jaar sterker gestoord aan elk van de vijf leefbaarheidsproblemen.

Tabel 37: Overlastervaringen naar gemeente

Zwerfvuil					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Maasmechelen		32,3	67,7	100	248
Lanaken		40,4	59,6	100	213
Totaal	%	36,0	64,0	100	
P=.070	N	166	295		461
Geurhinder					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Maasmechelen		66,0	34,0	100	247
Lanaken		79,3	20,7	100	213
Totaal	%	72,2	27,8	100	
P=.001	N	332	128		460
Rondhangende jongeren					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Maasmechelen		64,8	35,2	100	247
Lanaken		78,3	21,7	100	212
Totaal	%	71,0	29,0	100	
P=.001	N	326	133		459
Graffiti					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Maasmechelen		89,9	10,1	100	247
Lanaken		96,7	3,3	100	213
Totaal	%	93,0	7,0	100	
P=.004	N	428	32		460
Zwerfkatten					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Maasmechelen		64,4	35,6	100	247
Lanaken		74,5	25,5	100	212
Totaal	%	69,1	30,9	100	
P=.019	N	317	142		459

5.3 Vier specifieke leefbaarheidsproblemen in de zone

Om de leefbaarheid in de politiezone gedetailleerd in kaart te brengen, vroegen we de respondenten hoe vaak volgende voorvallen de voorbije 12 maanden zijn voorgekomen in de buurt waar zij wonen: burenruzies, uit de hand gelopen familieruzies, vechtpartijen en opzettelijke beschadigingen van voorwerpen of gebouwen. Respondenten konden antwoorden met 'nooit', 'één keer of enkele keren', 'meerdere keren', 'dikwijls' of 'zeer dikwijls'.

Tabel 38: Vier specifieke leefbaarheidsproblemen

		Burenruzies		Familieruzies	
		Veiligheids- scan 2007-2008	Veiligheids- scan 2011	Veiligheids- scan 2007-2008	Veiligheids- scan 2011
Nooit		85,4	81,6	92,8	91,1
Eén keer of enkele keren		10,2	11,5	5,2	5,2
Meerdere keren		2,1	4,3	1,4	2,2
Dikwijls		1,5	1,3	0,1	0,9
Zeer dikwijls		0,8	1,3	0,4	0,7
Totaal	%	100	100	100	100
	N	920	461	918	460
Chi ²		NS		NS	
		Vechtpartijen		Beschadigingen	
		Veiligheids- scan 2007-2008	Veiligheids- scan 2011	Veiligheids- scan 2007-2008	Veiligheids- scan 2011
Nooit		92,6	93,5	88,8	87,1
Eén keer of enkele keren		5,1	4,1	8,9	7,6
Meerdere keren		1,4	2,2	1,4	3,7
Dikwijls		0,8	0,2	0,4	1,5
Zeer dikwijls		0,1	0,0	0,4	0,0
Totaal	%	100	100	100	100
	N	916	459	917	458
Chi ²		NS		P=.006	

Net als tijdens de vorige editie van de Veiligheidsscan rapporteert slechts een kleine minderheid van de inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen uit de hand gelopen familieruzies en vechtpartijen in hun buurt: respectievelijk 9% en 6% van de geïnterviewden geeft aan dat deze problemen het afgelopen jaar zijn voorgekomen in hun buurt. Ongeveer 18% van de respondenten heeft het afgelopen jaar burenruzies opgemerkt in de eigen buurt. Daarmee lijkt het aantal burenruzies toegenomen te zijn in vergelijking met de meting van 2007-2008, maar de verschillen zijn (net) niet significant op het .1-niveau. Met betrekking tot opzettelijke beschadigingen van voorwerpen of gebouwen stellen we wel een significante verandering vast: het aandeel respondenten dat aangeeft dat het afgelopen jaar voorwerpen of gebouwen opzettelijk beschadigd zijn in zijn buurt, is toegenomen van 11% naar 13%. Ook het aandeel respondenten dat meerdere keren of dikwijls beschadigingen heeft opgemerkt is toegenomen.

6 (On-)veiligheidsgevoelens

6.1 Inleiding

Onveiligheid en onveiligheidsgevoelens zijn de laatste jaren niet meer weg te denken uit het maatschappelijk debat. Niet alleen de media, maar ook wetenschappers en beleidsmakers zetten sterk in op het thema. Zo ontwikkelde de provincie Limburg in november 2011 een film en een brochure met veiligheids- en preventietips om het onveiligheidsgevoel van oudere inwoners in te dijken (Van Horne 2011). De negatieve effecten van onveiligheidsgevoelens zijn dan ook veelvuldig aangetoond: uit onderzoek blijkt onder meer dat mensen die zich onveilig voelen, niet alleen ongelukkiger zijn, maar ook in een minder goede gezondheid verkeren (zie Elchardus, De Groof & Smits 2003 voor een uitgebreider overzicht). Toch is enige voorzichtigheid geboden: tegen de algemene verwachting in toont onderzoek dat het onveiligheidsgevoel in Vlaanderen de laatste jaren significant is afgenomen. Vooral tussen 2001 en 2006 blijken Vlamingen minder bang geworden te zijn (Elchardus & Smits 2009).

Om een beeld te kunnen schetsen van het subjectieve onveiligheidsgevoel van de inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen, wordt dit thema op twee verschillende niveaus onderzocht: in de gemeente en in de buurt. Beide thema's komen achtereenvolgens aan bod. In een derde paragraaf gaan we na in welke mate respondenten bepaalde plaatsen mijden omdat ze zich er niet veilig voelen.

6.2 Het onveiligheidsgevoel in de gemeente

6.2.1 Algemeen

Is er een evolutie in het onveiligheidsgevoel in de gemeenten die deel uitmaken van de politiezone Lanaken-Maasmechelen? Om die vraag te beantwoorden, namen we net als in de voorgaande edities van de Veiligheidsscan de volgende vraag op:

- Als u heel de gemeente voor ogen houdt, hoe veilig voelt u zich daar? De aangeboden antwoordcategorieën waren: 'heel veilig', 'veilig', 'noch veilig noch onveilig', 'onveilig' of 'heel onveilig'.

Tabel 39: (On-)veiligheidsgevoel in de gemeente

	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011
Heel veilig	6,4	3,3
Veilig	65,8	66,4
Noch veilig noch onveilig	19,7	21,2
Onveilig	6,6	7,7
Heel onveilig	1,5	1,3
Totaal	%	100
Chi ² : NS	N	453

De antwoordverdelingen in tabel 39 tonen ons dat 70% van de respondenten zich (heel) veilig voelt in zijn of haar gemeente. Exact 9% van de geïnterviewden voelt zich (heel) onveilig. Op het eerste gezicht lijken mensen van de politiezone Lanaken-Maasmechelen

zich iets minder veilig te voelen in hun gemeente dan bij de meting van 2007-2008. Na controle blijken de verschillen echter niet significant te zijn.

Om een meer gedetailleerd beeld te schetsen van de (on-)veiligheidsgevoelens van de inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen, peilden we bij de respondenten naar hun (on-)veiligheidsgevoel overdag en in het donker. Onderzoek toont aan dat mensen zich in het donker minder veilig voelen dan overdag (Vanden Boer, Pauwels & Callens 2005). Concreet werden de volgende vragen opgenomen in de vragenlijst:

- Hoe voelt u zich als u overdag alleen door uw gemeente wandelt? (Antwoordcategorieën: heel veilig, veilig, noch veilig noch onveilig, onveilig, heel onveilig).
- Hoe voelt u zich als u in het donker alleen door uw gemeente wandelt? (Antwoordcategorieën: heel veilig, veilig, noch veilig noch onveilig, onveilig, heel onveilig).

Tabel 40 leert ons dat inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen zich minder veilig voelen in het donker dan overdag: terwijl minder dan 6% van de ondervraagden zich (heel) onveilig voelt overdag, geeft bijna een derde van de respondenten aan zich (heel) onveilig te voelen in het donker. Verder geeft 86% van de geïnterviewden aan zich (heel) veilig te voelen overdag. Het aandeel respondenten dat zich (heel) veilig voelt in het donker bedraagt 46%.

Tabel 40: (On-)veiligheidsgevoel in de gemeente, overdag en in het donker

		Overdag	In het donker
Heel veilig		7,4	1,5
Veilig		78,1	44,9
Noch veilig noch onveilig		8,7	21,5
Onveilig		5,6	27,4
Heel onveilig		0,2	4,7
Totaal	%	100	100
P=.000	N	455	447

6.2.2 Wie voelt zich onveilig in de gemeente?

Bestaan er verschillen in onveiligheidsgevoelens naar geslacht en leeftijd? Als we wetenschappelijke studies mogen geloven wel. Verschillende onderzoeken naar onveiligheidsgevoelens stellen vast dat vrouwen en ouderen zich minder veilig voelen dan mannen en jongeren (zie: Elchardus & Smits 2009 voor een overzicht). In deze paragraaf gaan we na of we deze verschillen ook terugvinden binnen de politiezone Lanaken-Maasmechelen. Daarnaast onderzoeken we of de woonplaats van de respondenten een rol speelt in dit proces.

Voor deze analyses hercoderen we de variabelen 'onveiligheidsgevoel in de gemeente', 'onveiligheidsgevoel in de gemeente overdag' en 'onveiligheidsgevoel in de gemeente in het donker' tot dummyvariabelen: we zetten de respondenten die zich onveilig en heel onveilig voelen af tegen de rest. Deze gehercodeerde variabelen kruisen we vervolgens

met het geslacht, de leeftijd en de woonplaats van de respondenten. De analyses die geen significante verschillen opleveren, worden niet weergegeven in de tabellen.

De resultaten uit tabel 41 tonen dat vrouwen zich zowel overdag als in het donker significant minder veilig voelen in hun gemeente dan mannen: terwijl minder dan 4% van de mannen zich overdag onveilig voelt in zijn gemeente, is dit percentage bij de vrouwen dubbel zo groot. Wanneer we peilen naar de (on-)veiligheidsgevoelens in het donker, geeft 44% van de vrouwen aan zich onveilig te voelen. Ter vergelijking: van de mannen voelt 19% zich onveilig in het donker.

Tabel 41: (On-)veiligheidsgevoel in de gemeente, naar geslacht

(On-)veiligheidsgevoel overdag					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
Man		96,3	3,7	100	216
Vrouw		92,1	7,9	100	239
Totaal	%	94,1	5,9	100	
P=.056	N	428	27		455
(On-)veiligheidsgevoel in het donker					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
Man		81,2	18,8	100	213
Vrouw		55,7	44,3	100	235
Totaal	%	67,9	32,1	100	
P=.000	N	304	144		448

Verder stellen we vast dat respondenten uit de jongste leeftijdscategorie zich het minst veilig voelen in het donker: terwijl 39% van de 15-30-jarigen zich onveilig voelt in het donker, bedraagt dit percentage bij de 31-55-jarigen 26%. Voor het algemene onveiligheidsgevoel en het onveiligheidsgevoel overdag, vinden we geen verschillen tussen de leeftijdscategorieën.

Tabel 42: (On-)veiligheidsgevoelens in de gemeente, naar leeftijd

(On-)veiligheidsgevoel in het donker					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
15-30		60,7	39,3	100	107
31-55		74,1	25,9	100	201
56-80		64,0	36,0	100	139
Totaal	%	67,8	32,2	100	
P=.030	N	303	144		447

Tot slot gaan we na of de (on-)veiligheidsgevoelens van de respondenten verschillen tussen de gemeenten die deel uitmaken van de politiezone, nl. Maasmechelen en

Lanaken. De antwoordverdelingen uit tabel 43 tonen aan dat de onveiligheidsgevoelens groter zijn in Maasmechelen dan in Lanaken. Met betrekking tot het algemeen (on-)veiligheidsgevoel in de gemeente stellen we vast dat 15% van de respondenten uit Maasmechelen en 2% van de inwoners uit Lanaken zich onveilig voelt in zijn/haar gemeente. Ook overdag en in het donker voelt een groter aandeel inwoners van Maasmechelen zich onveilig.

Tabel 43: (On-)veiligheidsgevoel in de gemeente, naar gemeente

Algemeen (on-)veiligheidsgevoel				
		'Veilig'	Onveilig	Totaal
				% N
Maasmechelen		84,8	15,2	100 244
Lanaken		98,1	1,9	100 209
Totaal	%	90,9	9,1	100
P=.000	N	412	41	453
(On-)veiligheidsgevoel overdag				
		'Veilig'	Onveilig	Totaal
				% N
Maasmechelen		91,8	8,2	100 244
Lanaken		97,1	2,9	100 210
Totaal	%	94,3	5,7	100
P=.015	N	428	26	454
(On-)veiligheidsgevoel in het donker				
		'Veilig'	Onveilig	Totaal
				% N
Maasmechelen		53,6	46,4	100 239
Lanaken		84,1	15,9	100 208
Totaal	%	67,8	32,2	100
P=.000	N	303	144	447

6.3 Het onveiligheidsgevoel in de buurt

6.3.1 Algemeen

Het onveiligheidsgevoel in de buurt wordt op gelijkaardige manier in kaart gebracht als het onveiligheidsgevoel in de gemeente. De volgende vragen werden gesteld:

- In deze buurt waar u woont, hoe veilig voelt u zich hier?
- Hoe voelt u zich als u overdag alleen in deze buurt wandelt?
- Hoe voelt u zich als u in het donker alleen in deze buurt wandelt?

Telkens konden de respondenten kiezen uit de antwoordmogelijkheden 'heel veilig', 'veilig', 'noch veilig noch onveilig', 'onveilig', 'heel onveilig'.

Tabel 44: (On-)veiligheidsgevoel in de buurt

		Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011
Heel veilig		15,7	17,6
Veilig		67,3	68,0
Noch veilig noch onveilig		9,9	7,6
Onveilig		6,3	5,9
Heel onveilig		0,9	0,9
Totaal	%	100	100
Chi ² : NS	N	892	459

Tabel 44 geeft een overzicht van het algemeen (on-)veiligheidsgevoel in de buurt in de politiezone Lanaken-Maasmechelen: 86% van de respondenten voelt zich (heel) veilig in de buurt waar hij/zij woont. Dat percentage ligt op het eerste gezicht iets hoger dan bij de meting in 2007-2008, maar de verschillen tussen beide metingen zijn niet significant.

Tabel 45: (On-)veiligheidsgevoel in de buurt, overdag en in het donker

		Overdag	In het donker
Heel veilig		20,5	6,8
Veilig		73,9	54,3
Noch veilig noch onveilig		2,5	14,5
Onveilig		2,9	21,0
Heel onveilig		0,2	3,3
Totaal	%	100	100
P=.000	N	459	455

Uit tabel 45 leiden we af dat de inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen zich in het donker minder veilig voelen in hun buurt dan overdag. Terwijl 94% van de geïnterviewden zich overdag (heel) veilig voelt in de eigen woonbuurt, daalt dit percentage tot 61% wanneer we peilen naar het onveiligheidsgevoel in het donker. Daarnaast vindt 3% van de respondenten de eigen woonbuurt overdag (heel) onveilig, in het donker voelt bijna een kwart van de geïnterviewden zich (heel) onveilig in de eigen woonbuurt.

6.3.2 Wie voelt zich onveilig in de buurt?

In overeenstemming met de analyses op gemeentelijk niveau splitsen we de verzamelde gegevens ook voor het buurniveau op naar geslacht, leeftijd en gemeente. Opnieuw creëren we drie dummyvariabelen waarbij we de respondenten die zich (heel) onveilig voelen, afzetten ten opzichte van de anderen. Alleen de analyses die significante verschillen aantonen, worden opgenomen in de tabellen.

Uit de analyse blijkt dat er een verband bestaat tussen onveiligheidsgevoelens in het donker en het geslacht van de respondenten. In het donker voelen vrouwen zich in hun buurt minder veilig dan mannen. De variabelen 'algemeen onveiligheidsgevoel in de

woonbuurt' en 'onveiligheidsgevoel in de woonbuurt overdag' hangen niet samen met het geslacht van de geïnterviewden.

Tabel 46: (On-)veiligheidsgevoel in de buurt, naar geslacht

(On-)veiligheidsgevoel in het donker					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
Man		87,6	12,4	100	217
Vrouw		64,9	35,1	100	239
Totaal	%	75,7	24,3	100	
P=.000	N	345	111		456

Wanneer we de resultaten opsplitsen naar leeftijd, stellen we vast dat 55-plussers zich het minst veilig voelen in het donker in hun eigen buurt. Personen tussen 31 en 55 jaar voelen zich in deze situatie het minst onveilig. Tussen de leeftijd van de respondent en de variabelen 'algemeen onveiligheidsgevoel in de woonbuurt' en 'onveiligheidsgevoel in de woonbuurt overdag' vinden we geen samenhang.

Tabel 47: (On-)veiligheidsgevoel in de buurt, naar leeftijd

(On-)veiligheidsgevoel in het donker					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
15-30		72,9	27,1	100	107
31-55		82,1	17,9	100	201
56-80		68,7	31,3	100	147
Totaal	%	75,6	24,4	100	
P=.012	N	344	111		455

Ook voor de variabele gemeente vinden we alleen een verband met het (on-)veiligheidsgevoel in de woonbuurt in het donker: van de respondenten uit Maasmechelen voelt een groter aandeel zich onveilig in het donker dan van de geïnterviewden uit Lanaken.

Tabel 48: (On-)veiligheidsgevoel in de buurt, naar gemeente

(On-)veiligheidsgevoel in het donker					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
Maasmechelen		70,1	29,9	100	244
Lanaken		82,0	18,0	100	211
Totaal	%	75,6	24,4	100	
P=.003	N	344	111		455

6.4 Mijdgedrag

6.4.1 Algemeen

Een laatste indicator voor het onveiligheidsgevoel die in de vragenlijst werd opgenomen, is de vraag of mensen bepaalde plaatsen in hun gemeente mijden omdat ze zich er niet veilig voelen. We gaan niet alleen na of mensen bepaalde plaatsen mijden, maar onderzoeken ook welke plaatsen ze mijden en waarom. Net als bij de twee voorgaande thema's, splitsen we de resultaten op naar geslacht, leeftijd en woonplaats

Uit tabel 49 leiden we af dat 30% van de geïnterviewden uit de politiezone Lanaken-Maasmechelen een of meerdere plaatsen mijdt omdat hij of zij zich er niet veilig voelt. Dit percentage verschilt niet significant van de meting van 2007-2008. De meeste mensen die mijdgedrag vertonen, geven één specifieke locatie op waar ze liever niet komen. Van de respondenten die aangeven plaatsen te mijden, geeft 23% twee plaatsen op, 5% haalt drie plaatsen aan.

Tabel 49: Mijdgedrag

		Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011
Plaatsen gemeden		25,8	29,7
Geen plaatsen gemeden		74,2	70,3
Totaal	%	100	100
Chi ² :NS	N	895	428

Onderstaande tabellen tonen een overzicht van de concrete locaties waar de respondenten naar verwijzen en de redenen waarom ze daar liever niet komen. Voor Lanaken stellen we vast dat mensen voornamelijk plaatsen mijden omwille van rondhangende jongeren en drugsproblemen. In Maasmechelen worden de Pauwengraaf en omringende straten zoals de Oude Baan en de Kruindersweg het vaakst gemeden. Heel wat inwoners voelen zich er niet veilig omwille van de aanwezigheid van vreemdelingen en rondhangende jongeren in deze straten. Ook in Eisden en in de woonwijk Klein Spanje voelen verschillende respondenten zich, om dezelfde redenen, onveilig.

Tabel 50: Plaatsen die gemeden worden + reden, Lanaken

Vermelde plaats (aantal vermeldingen)	Reden (aantal vermeldingen)
Kerk (4)	Rondhangende jongeren (3) Drugs (1)
Uilenstraat (2)	Afgelegen (1) Rondhangende jongeren (1)
Voetgangerstunnel Pannestraat - Stationsstraat (1)	Onveiligheidsgevoel (1)
Jongeren centrum Apollo (1)	Vervelende jongens (1)
Voetbalplein Rekem (1)	Hier gebeuren domme dingen (1)
Pastoorlindestraat (1)	Te weinig verlichting (1)
Fietsbrug Smeermaas (2)	Rondhangende jongeren (1) Drugs (1)
Centrum Lanaken (1)	Verkeersdrukke (1)
Voetbalplein Veldwezelt (2)	Drugs (2)
Tunnels (2)	Rondhangende jongeren (1) Geen reden opgegeven (1)
Sparrendal (1)	Rondhangende jongeren (1)
Wegen rond watertoren (1)	Geen reden opgegeven (1)
Euroscop (2)	Rondhangende jongeren (2)
Cafés (1)	Bang voor late gasten (1)
Bos rond OPZ Rekem (1)	Vreemdelingen (1)
Cultureel Centrum Lanaken (3)	Rondhangende jongeren (2) Geen reden opgegeven (1)
Oud Preventorium (1)	Onveiligheidsgevoel (1)
Kesseltse Kip (2)	Drugs (1) Geen reden opgegeven (1)
Bos (3)	Geen reden opgegeven (2) Bang (1)
Buurt Zonnewijzer (1)	Vreemdelingen (1)
Sint-Servaaswijk (2)	Rondhangende jongeren (1) Drugs (1)
Zuid-Willemsvaart (1)	Ongure individuen (1)
Kanaal (2)	Te weinig verlichting (1) Geen reden opgegeven (1)
Jaagpad kanaal (1)	Te weinig verlichting (1)
Veldwezelt (1)	Drugs (1)
Einde Pannestraat - bos (1)	Drugs (1)
Tankstation Esso (1)	Geen reden opgegeven (1)
Asielcentrum Ter Dennen (1)	Geen reden opgegeven (1)
Oud Rekem (1)	Onbetrouwbare individuen (1)
Kleine Omstraat (1)	Drugs (1)
Omgeving Roelerdreef - Bessemerstraat (1)	Drugs (1)
Omgeving Kapel (1)	Drugs (1)

Tabel 51: Plaatsen die gemeden worden + reden, Maasmechelen

Vermelde plaats (aantal vermeldingen)	Reden (aantal vermeldingen)
Cité (3)	Rondhangende jongeren (2) Onveiligheidsgevoel (1)
Rijksweg (3)	Onveilig oversteken (1) Onveilig (1) Aanwezigheid ongure individuen (1)
Pauwengraaf (30)	Onveiligheidsgevoel (8) Rondhangende jongeren (6) Vreemdelingen (5) Alcohol (1) Mannenbastion 's avonds (1) Drugs (3) Ongure individuen (2) Slecht rijgedrag (1) Lastig gevallen (1) Bedreigingen (1) Verkeersagressie (1)
Vrijhei (1)	Rondhangende jongeren (1)
Berensheuvel (8)	Drugs (1) Agressie (2) Geruchten (1) Rondhangende jongeren (2) Pestgedrag (1) Illegale praktijken (1)
Oude Baan (7)	Vreemdelingen (3) Rondhangende jongeren (1) Drukte (1) Onveiligheidsgevoel (1) Drugs (1)
Klein Spanje (14)	Onveiligheidsgevoel (4) Rondhangende jongeren (3) Vreemdelingen (5) Geruchten (1) Drugs (1)
Eisden (11)	Rondhangende jongeren (4) Vreemdelingen (3) Onveilig (2) Bang (1) Ongepast gedrag nachtelijke cafégangsters (1)
Kerkplein Eisden (1)	Drugs (1)
Wijken (4)	Drugsproblemen (1) Geen reden opgegeven (2) Ongure individuen (1)
Kaemelsheuvel (1)	Rondhangende jongeren (1)

Kruindersweg (3)	Onveilig (1) Verkeersdrukte (1) Rondhangende jongeren (1)
Jozef Smeetslaan (1)	Geen zebrapad (1)
Voetbalplein (1)	Drugs (1)
Shopping Center M2 (6)	Geen reden opgegeven (1) Vandalisme (1) Te weinig verlichting (1) Vreemdelingen (1) Rondhangende jongeren (1) Personen vallen andere mensen lastig (1)
Speeltuin (1)	Drugs (1)
Buurten met hoge concentratie vreemdelingen (1)	Onveiligheidsgevoel (1)
Schoolstraat (2)	Drugs - vechtpartijen (1) Onveiligheidsgevoel (1)
Kerkplein (2)	Rondhangende jongeren (1) Geen reden opgegeven (1)
Maas (1)	Rondhangende jongeren - drugs (1)
Tuinwijk (4)	Vreemdelingen (2) Rondhangende jongeren (1) Strafbare feiten niet opgelost (1)
Kanaal (2)	Afgelegen (1) Onveiligheidsgevoel (1)
Cultureel Centrum (2)	Rondhangende jongeren (1) Drugs (1)
Schietskuil (2)	Rondhangende jongeren (1) Verbale agressie (1)
Europaplein (3)	Drugs (1) Rondhangende jongeren (1) Agressie (1)
Weijerplein (1)	Drugs (1)
Omgeving Oude Baan- Kruindersweg (3)	Rondhangende jongeren (1) Onveilig gevoel (1) Geen reden opgegeven (1)
Bibliotheek (1)	Drugs (1)
Bos (1)	Onveilig gevoel (1)
Bruelensweg (1)	Hangjongeren - drugs (1)
Kerk Proosterbos (2)	Rondhangende jongeren (1) Drugs (1)
Gemeentehuis (1)	Rondhangende jongeren (1)
Park (1)	Bromfietsen (1)
Populierenstraat (1)	Rondhangende jongeren (1)
Verbinding Verhuisstraat - Pauwengraaf (1)	Hangjongeren (1)
Achter de brandweer (2)	Aanwezigheid vreemdelingen (1) Vandalisme (1)

Omgeving bioscoop (1)	Ongepast gedrag andere bezoekers (1)
Gemeenschapscentrum Boorseem (1)	Hangjongeren (1)
Grotje in dreef Leut (1)	Drugs (1)
Kerkhofstraat Eisden (1)	Hangjongeren - drugs (1)
Kerkhof (1)	Onveiligheidsgevoel (1)
Onder de bruggen (1)	Drugs (1)
Bedrijventerrein Oude Bunders (1)	Aanwezigheid vrachtwagenchauffeurs (1)
Parking kerkhof (1)	Hangjongeren - drugs (1)
Visvijver Eisden (1)	Hangjongeren (1)
Weg naar As (1)	Te weinig verlichting (1)
Winkelgalerij in de buurt van het gemeentehuis (1)	Rondhangende jongeren (1)
Deken Bernardstraat (1)	Te weinig verlichting (1)

6.4.2 Wie mijdt plaatsen?

Naast dit algemene beeld onderzoeken we of bepaalde maatschappelijke groepen meer mijdgedrag vertonen dan andere. We kruisen de variabele 'plaatsen mijden' met de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en woonplaats. Uit tabel 52 leiden we af dat vrouwen vaker dan mannen plaatsen mijden omdat ze zich er niet veilig voelen: terwijl 37% van de vrouwen zegt bepaalde plaatsen te mijden, bedraagt dit percentage bij de mannen 22%. Ook tussen het mijdgedrag en de woonplaats van de respondenten vinden we een verband. In Maasmechelen mijdt bijna 39% van de geïnterviewden bepaalde plaatsen, in Lanaken ligt dit percentage met 18% lager. We vinden geen verschil in mijdgedrag tussen de verschillende leeftijdscategorieën.

Tabel 52: Mijdgedrag, naar geslacht

Mijdt plaatsen					
		Ja	Nee	Totaal	
				%	N
Man		22,2	77,8	100	207
Vrouw		36,8	63,2	100	220
Totaal	%	29,7	70,3	100	
P=.001	N	127	300		427

Tabel 53: Mijdgedrag, naar woonplaats

Mijdt plaatsen					
		Ja	Nee	Totaal	
				%	N
Maasmechelen		38,8	61,2	100	237
Lanaken		18,3	81,7	100	190
Totaal	%	29,7	70,3	100	
P=.000	N	127	300		427

7 Beoordeling van de politie

7.1 Inleiding

De effectiviteit en efficiëntie van de politie berusten in grote mate op de medewerking en het vertrouwen van de burger (Bradford, Jackson & Stanko 2009; Van Damme et al. 2010). Hoe kan de politie immers misdrijven bestraffen en misdaden bestrijden als burgers geen aangifte doen van strafbare feiten of niet reageren op opsporingsberichten? Bovendien gaat een negatieve perceptie van de politie gepaard met sterkere gevoelens van onveiligheid (Elchardus, De Groof & Smits 2008). Gezien het belang van een goede beoordeling van en vertrouwen in de politie, worden deze thema's uitgebreid behandeld.

In een eerste paragraaf schetsen we het beeld dat de inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen hebben van de politie in het algemeen en van de politie in hun woonbuurt. Vervolgens belichten we het vertrouwen in de politie en gaan we na of dit verschilt van het vertrouwen in andere instellingen. Tot slot onderzoeken we hoe respondenten die de voorbije 12 maanden contact hebben gehad met de politie, dit contact beoordelen.

7.2 Beoordeling van de politie

7.2.1 Beoordeling van de politie in het algemeen

Hoe beoordelen de inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen de politie? Dat is de vraag die we in deze paragraaf trachten te beantwoorden. In de eerste plaats onderzoeken we de houding ten aanzien van de politie in het algemeen. In zijn *procedural fairness model* stelt Tyler (2001, 2005) dat vertrouwen in de politie bepaald wordt door: (1) het beeld dat burgers hebben over de manier waarop de politie de burgers behandelt en (2) hun perceptie over de manier waarop de politie beslissingen neemt. Om beide aspecten van het politiewerk te belichten, namen we in de vragenlijst acht stellingen op waarmee de respondent zich 'helemaal eens', 'eens', 'noch eens, noch oneens', 'oneens', of 'helemaal oneens' kon verklaren:

- De politie is voor iedereen even streng
- De politie gebruikt te veel geweld
- De politie discrimineert
- Als je iemand kent bij de politie moet je je boetes niet betalen
- De politie houdt zich bezig met de problemen die ik belangrijk vind
- De politie houdt te weinig rekening met de mening van de burgers
- Mensen kunnen bij de politie terecht met suggesties over de aanpak van problemen
- De burger heeft te weinig inspraak in de werking van de politie

Aan de hand van de eerste vier stellingen trachten we te onderzoeken welk beeld de burgers hebben over de manier waarop de politie burgers behandelt. Hierbij is het

belangrijk te benadrukken dat het gaat over de mening van de respondenten over de politie in het algemeen en dus niet uitsluitend over de politie in de politiezone Lanaken-Maasmechelen. De resultaten in tabel 54 tonen aan dat iets meer dan de helft van de geïnterviewden van oordeel is dat de politie niet voor iedereen even streng is. Iets minder dan 24% van de respondenten vindt dat de politie discrimineert, 57% van de respondenten is het (helemaal) oneens met deze stelling. Bij deze cijfers is het belangrijk te vermelden dat 17% van de respondenten deze vraag niet beantwoordde. Iets meer dan drie vierde van de respondenten is het (helemaal) oneens met de stelling dat de politie te veel geweld gebruikt. Opnieuw stellen we vast dat 16% van de respondenten geen antwoord gaf op deze vraag. Tot slot is 80% van de geïnterviewden het (helemaal) oneens met de uitspraak dat je je boetes niet moet betalen als je iemand kent bij de politie.

Tabel 54: Beoordeling handelingen politie algemeen

	Politie voor iedereen even streng		Politie gebruikt te veel geweld	
	N	%	N	%
Helemaal eens	7	1,6	1	0,2
Eens	147	35,0	25	6,5
Noch eens noch oneens	54	12,8	69	17,7
Oneens	187	44,6	281	72,4
Helemaal oneens	25	5,9	12	3,1
Totaal	420	100	387	100

	Politie discrimineert		Als je iemand kent bij de politie boetes niet betalen	
	N	%	N	%
Helemaal eens	3	0,8	2	0,5
Eens	87	23,0	31	7,8
Noch eens noch oneens	73	19,2	46	11,4
Oneens	208	54,6	268	66,4
Helemaal oneens	9	2,4	56	13,9
Totaal	381	100	403	100

Tabel 55 geeft een overzicht van de antwoordverdelingen op de stellingen die peilen naar de mening over de besluitvorming binnen de politie. Opnieuw gaat het over de mening ten aanzien van de politie in het algemeen en wordt niet specifiek gepeild naar de mening over de politie in de politiezone Lanaken-Maasmechelen. We stellen vast dat 39% van de respondenten het (helemaal) oneens is met de stelling dat de politie zich bezig houdt met de problemen die zij belangrijk vinden. Een ongeveer even grote groep van 36% is het (helemaal) eens met deze stelling, 19% bleef het antwoord schuldig op deze vraag.

Iets minder dan 42% van de geïnterviewden is van oordeel dat de politie voldoende rekening houdt met de mening van de burgers, 60% is het (helemaal) eens met de uitspraak dat mensen bij de politie terecht kunnen met suggesties. Bij deze cijfers dient opgemerkt te worden dat respectievelijk 19% en 26% van de respondenten geen

antwoord gaf op deze vragen. Tot slot vindt 46% van de geïnterviewden dat de burger te weinig inspraak heeft in de werking van de politie, 29% is het hier (helemaal) mee oneens. Iets meer dan een vijfde van de geïnterviewden beantwoordde deze vraag niet.

Tabel 55: Beoordeling besluitvorming politie algemeen

	Politie houdt zich bezig met problemen die ik belangrijk vind		Politie houdt te weinig rekening met mening burgers	
	N	%	N	%
Helemaal eens	3	0,7	10	2,7
Eens	132	35,3	104	27,9
Noch eens noch oneens	96	25,6	103	27,7
Oneens	127	33,8	152	40,9
Helemaal oneens	17	4,7	3	0,8
Totaal	375	100	372	100

	Mensen kunnen bij politie terecht met suggesties		Burger heeft te weinig inspraak in werking politie	
	N	%	N	%
Helemaal eens	5	1,3	25	7,0
Eens	202	58,8	141	39,4
Noch eens noch oneens	55	16,1	87	24,3
Oneens	74	21,4	99	27,7
Helemaal oneens	8	2,2	6	1,6
Totaal	344	100	358	100

7.2.2 Beoordeling van de politie in de buurt

Naast een algemene beoordeling van de politie, wordt in de vragenlijst ook de houding van de burger ten aanzien van de politie in zijn/haar buurt onder de loep genomen. Deze appreciatie kan opgesplitst worden in drie dimensies: informatie, aanspreekbaarheid en performantie. De concrete vraagstelling luidde als volgt:

Informatie:

- Vindt u dat u te veel, voldoende of te weinig informatie ontvangt over de werking van de politie in uw gemeente?

Aanspreekbaarheid:

- Wat vindt u van de mogelijkheden om de politie in uw gemeente te contacteren? Bent u daarover tevreden, noch tevreden noch ontevreden of ontevreden?
- Hebt u het gevoel dat de agenten in uw buurt gemakkelijk aanspreekbaar, gewoon aanspreekbaar of moeilijk aanspreekbaar zijn?
- Wat vindt u van de openingsuren van het dichtstbijzijnde politiekantoor? Bent u daarover tevreden, noch tevreden noch ontevreden of ontevreden?

Performantie:

- Vindt u dat de politie in de buurt waar u woont te veel, voldoende of te weinig aanwezig is in de straten?
- Vindt u dat de politie in de buurt waar u woont te streng optreedt, gepast optreedt of te veel door de vingers ziet?

Met uitzondering van de stelling over de openingsuren, werden al de stellingen overgenomen uit de vorige edities van de Veiligheidsscan. Dit stelt ons in staat om een vergelijking te maken met de situatie in 2007-2008.

In vergelijking met 2007-2008 beoordelen de burgers de politie op een aantal vlakken anders. Na een sterke daling in 2007-2008 is het percentage respondenten dat van oordeel is dat de politie te weinig informatie verstrekt toegenomen van 34% naar 43%. De resultaten met betrekking tot de contactmogelijkheden zijn minder eenduidig: het percentage respondenten dat tevreden is over de mogelijkheden om de politie in hun gemeente te contacteren is nagenoeg hetzelfde gebleven, maar het percentage dat hier niet tevreden over is, is toegenomen van 8% naar 12%. Over de openingsuren van het politiekantoor is 78% van de geïnterviewden tevreden. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat 17% van de respondenten geen antwoord heeft gegeven op de vraag. Op het eerste gezicht lijken iets meer burgers de politie gemakkelijk aanspreekbaar te vinden. Dit verschil blijkt echter niet significant. Ook de aanwezigheid en het optreden van de politie worden op nagenoeg dezelfde manier beoordeeld als in 2007-2008.

Tabel 56: Algemene beoordeling politie in de buurt

Aanwezigheid			Optreden		
	Veiligheids- scan 2007-2008	Veiligheids- scan 2011		Veiligheids- scan 2007-2008	Veiligheids- scan 2011
Te veel	1,4	0,9	Te streng optreedt	5,1	3,9
Voldoende	55,7	53,0	Gepast optreedt	67,0	65,8
Te weinig	42,9	46,1	Te veel door de vingers ziet	28,0	30,3
Totaal %	100	100	Totaal %	100	100
N	911	447	N	790	406
Chi ²	NS		Chi ²	NS	
Aanspreekbaarheid			Informatie		
	Veiligheids- scan 2007-2008	Veiligheids- scan 2011		Veiligheids- scan 2007-2008	Veiligheids- scan 2011
Gemakkelijk aanspreekbaar	32,0	35,6	Te veel	0,7	0,5
Gewoon aanspreekbaar	51,5	49,1	Voldoende	65,8	57,0
Moeilijk aanspreekbaar	16,5	15,2	Te weinig	33,5	42,5
Totaal %	100	100	Totaal %	100	100
N	824	407	N	884	435
Chi ²	NS		Chi ²	P=.006	
Contactmogelijkheden			Openingsuren politiekantoor		
	Veiligheids- scan 2007-2008	Veiligheids- scan 2011		Veiligheidsscan 2011	
Tevreden	67,4	68,1	Tevreden	77,8	
Noch...noch	25,1	20,3	Noch...noch	13,4	
Ontevreden	7,5	11,5	Ontevreden	8,8	
Totaal %	100	100	Totaal %	100	
N	840	433	N	382	
Chi ²	P=.017		Chi ²	/	

7.2.3 Wie heeft een positief beeld van de politie? Wie een negatief?

Om na te gaan of verschillende maatschappelijke groepen een verschillende houding aannemen ten aanzien van de politie, splitsen we de voorgaande resultaten op naar geslacht, leeftijd en woonplaats. Omwille van de kleine aantallen in sommige cellen, worden twee items gehercodeerd. Bij de vraag over de hoeveelheid informatie zetten we de respondenten die vinden dat ze te weinig informatie ontvangen af tegen degenen die vinden dat ze voldoende informatie ontvangen. We laten de respondenten die 'te veel' of 'weet niet' antwoordden met andere woorden buiten beschouwing. Dezelfde logica volgen we voor de vraag over de aanwezigheid van de politie.

De resultaten van de chi²-analyse tonen aan dat er een verband bestaat tussen de tevredenheid over de openingsuren van het dichtstbijzijnde politiekantoor en het geslacht. Terwijl 83% van de vrouwen tevreden is over deze openingsuren, bedraagt dit

percentage bij de mannen 72%. Voor de andere items stellen we geen statistisch significante verschillen vast tussen mannen en vrouwen.

Tabel 57: Algemene beoordeling politie in de buurt naar geslacht

Openingsuren politiekantoor						
		Tevreden	Noch tevreden noch ontevreden	Onteveden	Totaal	
					%	N
Man		71,9	15,1	13,0	100	185
Vrouw		83,2	11,7	5,1	100	196
Totaal	%	77,7	13,4	8,9	100	
P=.011	N	296	51	34		381

De beoordeling van de politie hangt samen met de leeftijd van de respondenten, zo blijkt uit tabel 58. Respondenten uit de jongste leeftijdscategorie (15-30 jaar) klagen meer dan mensen uit andere leeftijdscategorieën over een te laks optreden van de politie: 43% van de 15-30-jarigen is van oordeel dat de politie niet streng genoeg is. Ook over de aanspreekbaarheid van de politie zijn de jongeren het minst tevreden. Deze ontevredenheid neemt af naarmate de leeftijd van de respondenten stijgt. Verder stellen we vast dat de vraag naar extra informatie over de werking van de politie afneemt met de leeftijd: terwijl 58% van de 15-30-jarigen meer informatie zou willen krijgen over de politie, wil 31% van de 55-plussers dat. Ook de tevredenheid over de openingsuren van het dichtstbijzijnde politiekantoor neemt toe naarmate de respondenten ouder zijn.

Tabel 58: Algemene beoordeling politie in de buurt naar leeftijd

Optreden						
		Te streng	Gepast	Te laks	Totaal	
					%	N
15-30		4,0	53,5	42,6	100	101
31-55		5,0	70,2	24,9	100	181
56-80		2,4	69,4	28,2	100	124
Totaal	%	3,9	65,8	30,3	100	
P=.024	N	16	267	123		406
Aanspreekbaarheid						
		Gemakkelijk	Gewoon	Moeilijk	Totaal	
					%	N
15-30		25,3	52,5	22,2	100	99
31-55		39,9	45,4	14,8	100	183
56-80		38,1	51,6	10,3	100	126
Totaal	%	35,8	49,0	15,2	100	
P=.036	N	146	200	62		408

Informatie						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
15-30			42,2	57,8	100	102
31-55			57,7	42,3	100	196
56-80			68,9	31,1	100,	135
Totaal	%		57,5	42,5	100	
P=.000	N		249	184		433
Openingsuren politiekantoor						
		Tevreden	Noch tevreden noch ontevreden	Ontevreden	Totaal	
					%	N
15-30		71,1	22,4	6,6	100	76
31-55		76,1	13,3	10,6	100	180
56-80		84,0	8,0	8,0	100	125
Totaal	%	77,7	13,4	8,9	100	
P=.049	N	296	51	34		381

Tabel 59 toont aan dat de inwoners van Lanaken en Maasmechelen de politie in hun buurt op verschillende vlakken anders beoordelen. Zo stellen we vast dat respondenten uit Lanaken meer tevreden zijn over de aanwezigheid van de politie in de straten: 60% van de geïnterviewden uit Lanaken vindt dat de politie voldoende aanwezig is in het straatbeeld. Voor de respondenten uit Maasmechelen bedraagt dit percentage 48%. De inwoners van Maasmechelen zijn meer tevreden over de informatie die ze ontvangen over de werking van de politie: 62% van de respondenten vindt dit voldoende. In Lanaken is 52% van de geïnterviewden tevreden over de hoeveelheid informatie die ze ontvangen. Ook over de openingsuren van het dichtstbijzijnde politiekantoor hebben de respondenten uit Maasmechelen minder klachten: 86% zegt hiermee tevreden te zijn. In Lanaken is 68% van de geïnterviewden tevreden over de openingsuren van het dichtstbijzijnde politiekantoor. Dit verschil in tevredenheid is mogelijk een gevolg van de verschillende openingsuren van het onthaal in Maasmechelen en in Lanaken: terwijl het permanente onthaal in Maasmechelen elke dag 24/24 uur open is, is het tijdelijke onthaal in Lanaken geopend op weekdays van 8 uur tot 20 uur.

Tabel 59: Algemene beoordeling politie in de buurt naar gemeente

Aanwezigheid						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
Maasmechelen			48,1	51,9	100	241
Lanaken			59,7	40,3	100	201
Totaal	%		53,4	46,6	100	
P=.015	N		236	206		442

Informatie						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
Maasmechelen			61,6	38,4	100	232
Lanaken			52,2	47,8	100	201
Totaal	%		57,3	42,7	100	
P=.049	N		248	185		433
Openingsuren						
		Tevreden	Noch...noch	Ontevreden	Totaal	
					%	N
Maasmechelen		86,1	8,7	5,3	100	208
Lanaken		68,2	19,1	12,7	100	173
Totaal	%	78,0	13,4	8,7	100	
P=.000	N	297	51	33		381

7.3 Vertrouwen in de politie

7.3.1 Vertrouwen in de politie t.o.v. vertrouwen in andere instellingen

Naast gerichte vragen over de werking van de politie, peilden we in de vragenlijst ook meer algemeen naar het vertrouwen van burgers in de politie. Concreet stelden we hen de vraag of ze heel veel, veel, noch veel noch weinig, weinig of heel weinig vertrouwen hebben in de politie. Om de antwoordverdeling te kaderen, gingen we aan de hand van dezelfde antwoordcategorieën na hoeveel vertrouwen de respondenten hebben in justitie/het gerecht, het gemeentebestuur en het provinciebestuur. Daarnaast vergelijken we de cijfers met de gegevens van de meting uit 2007-2008. Om deze vergelijking te maken laten we de personen zonder mening buiten beschouwing. We wijzen er wel op dat heel wat mensen geen uitspraak (kunnen) doen over het provinciebestuur (28%) en over justitie (17%). Dit zijn instellingen waarmee mensen minder rechtstreeks in contact komen of die minder zichtbaar zijn en waarover respondenten dus moeilijker een oordeel kunnen vellen.⁵

Van de vier voorgelegde instellingen en diensten is de politie, net als bij de meting in 2007-2008, de maatschappelijke actor die het meest vertrouwen geniet – al moeten we in het achterhoofd houden dat heel wat respondenten over sommige andere actoren geen uitspraak kunnen doen. We stellen vast dat het aandeel respondenten dat (heel) veel vertrouwen heeft in de politie stijgt van 49% naar 57%. Tegelijkertijd groeit het aandeel respondenten dat (heel) weinig vertrouwen heeft in de politie van 13% naar 15%. Ook voor het vertrouwen in het gerecht en het gemeentebestuur stellen we vast dat het aandeel respondenten in de categorie 'noch veel noch weinig' afneemt: voor beide instellingen neemt zowel het aandeel geïnterviewden met (heel) veel als met (heel) weinig vertrouwen toe in vergelijking met de vorige editie van de Veiligheidsscan. Het vertrouwen in het provinciebestuur is niet significant gewijzigd ten opzichte van de meting in 2007-2008.

⁵ De percentages 'weet niet/geen antwoord' voor de politie en het gemeentebestuur bedragen respectievelijk 4% en 10%.

Tabel 60: Vertrouwen in maatschappelijke instellingen en diensten

		Politie		Gerecht	
		Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011
Heel veel		4,1	4,3	2,0	2,9
Veel		44,7	52,8	26,7	29,2
Noch veel noch weinig		38,7	27,9	40,0	32,6
Weinig		8,9	12,7	19,4	24,7
Heel weinig		3,6	2,3	11,9	10,7
Totaal	%	100	100	100	100
	N	895	441	763	384
Chi ²		P=.001		P=.061	
		Gemeentebestuur		Provinciebestuur	
		Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011
Heel veel		3,6	1,7	2,4	2,4
Veel		37,6	42,2	34,9	36,0
Noch veel noch weinig		40,4	33,0	47,3	43,8
Weinig		11,8	17,3	9,9	13,5
Heel weinig		6,6	5,8	5,6	4,2
Totaal	%	100	100	100	100
	N	845	415	717	333
Chi ²		P=.004		NS	

7.3.2 Vertrouwen in de verschillende geledingen van de politie

Om na te gaan of burgers even veel vertrouwen stellen in de verschillende geledingen van de politie, vroegen we hen hoeveel vertrouwen ze hebben in de lokale politie in hun gemeente, de federale politie en de wijkagenten in hun gemeente. De aangeboden antwoordmogelijkheden waren telkens: 'heel veel', 'veel', 'noch veel noch weinig', 'weinig' of 'heel weinig'. We merken op dat 20% en 19% van de respondenten geen mening geeft/kan geven over respectievelijk de federale politie en de wijkagenten. Mogelijk komen deze mensen niet rechtstreeks met hen in contact, waardoor zij hierover moeilijk een oordeel kunnen vellen.

Tabel 61: Vertrouwen in de verschillende geledingen van de politie

	Lokale politie		Federale politie		Wijkagenten	
	N	%	N	%	N	%
Heel veel	19	4,3	14	3,7	21	5,6
Veel	234	53,7	169	45,9	193	51,8
Noch veel noch weinig	116	26,6	137	37,2	89	24,0
Weinig	53	12,1	37	9,9	43	11,5
Heel weinig	14	3,3	12	3,2	26	7,0
Totaal	436	100	369	100	372	100

Van de drie verschillende actoren binnen de politie kan de lokale politie op het meeste vertrouwen rekenen – al moeten we er rekening mee houden dat een relatief grote groep respondenten geen uitspraak gedaan heeft over de andere actoren. Exact 58% van de geïnterviewden zegt (heel) veel vertrouwen te hebben in de lokale politie. Een gelijkaardig aandeel van 57% heeft (heel) veel vertrouwen in de wijkagenten. Iets minder dan de helft van de respondenten heeft (heel) veel vertrouwen in de federale politie.

7.3.3 Wie heeft (geen) vertrouwen in de politie?

Net als bij de algemene evaluatie van de politie, gaan we na of het vertrouwen in de politie verschilt tussen maatschappelijke groepen. Daartoe splitsen we de resultaten op naar geslacht, leeftijd en woonplaats. In onderstaande tabellen geven we een overzicht van de verbanden die statistisch significant zijn.

Uit tabel 62 blijkt dat er een significant verband bestaat tussen geslacht en vertrouwen in de federale politie, al is het beeld weinig eenduidig. Zo geeft een groter aandeel mannen dan vrouwen aan (heel) veel vertrouwen te hebben in de federale politie. Ook het percentage mannen dat (heel) weinig vertrouwen heeft in de federale politie ligt hoger dan bij de vrouwen.

Tabel 62: Vertrouwen in de politie naar geslacht

Vertrouwen federale politie						
		(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal	
					%	N
Man		51,6	30,6	17,7	100	186
Vrouw		47,5	43,6	8,8	100	181
Totaal	%	49,6	37,1	13,4	100	
P=.007	N	182	136	48		367

Zowel het vertrouwen in de politie in het algemeen, als het vertrouwen in de lokale politie en de wijkagenten stijgt met de leeftijd. Terwijl respectievelijk 39% en 43% van de 15-30-jarigen (heel) veel vertrouwen heeft in de politie en in de lokale politie, zegt iets meer dan twee derde van de 55-plussers (heel) veel vertrouwen te hebben in de politie en in de lokale politie. Voor de wijkagenten stellen we een gelijkaardig patroon vast: terwijl 46% van de 15-30-jarigen (heel) veel vertrouwen heeft in wijkagenten, bedraagt dit percentage bij de 55-plussers 62%.

Tabel 63: Vertrouwen in de politie naar leeftijd

Vertrouwen politie algemeen						
		(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal	
					%	N
15-30		39,2	43,1	17,6	100	102
31-55		59,7	25,5	14,8	100	196
56-80		66,9	20,4	12,7	100	142
Totaal	%	57,3	28,0	14,8	100	
P=.000	N	252	123	65		440
Vertrouwen lokale politie						
		(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal	
					%	N
15-30		42,7	33,0	24,3	100	103
31-55		60,3	27,3	12,4	100	194
56-80		66,2	20,9	12,9	100	139
Totaal	%	58,0	26,6	15,4	100	
P=.003	N	253	116	67		436
Vertrouwen wijkagenten						
		(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal	
					%	N
15-30		46,0	24,1	29,9	100	87
31-55		59,9	27,1	13,0	100	177
56-80		62,0	19,4	18,5	100	108
Totaal	%	57,3	24,2	18,5	100	
P=.010	N	213	90	69		372

Inwoners uit Maasmechelen hebben meer vertrouwen in de federale politie dan inwoners uit Lanaken, zo blijkt uit tabel 64. Terwijl 56% van de respondenten uit Maasmechelen (heel) veel vertrouwen heeft in de federale politie, is dit bij de inwoners van Lanaken 43%.

Tabel 64: Vertrouwen in de politie naar gemeente

Vertrouwen federale politie						
		(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal	
					%	N
Maasmechelen		56,0	31,9	12,0	100	192
Lanaken		42,9	42,9	14,3	100	175
Totaal	%	49,7	37,2	13,1	100	
P=.039	N	182	136	48		367

7.4 Beoordeling van contact met de politie

Hoe tevreden zijn respondenten die de afgelopen 12 maanden contact hebben gehad met de politie, over deze contacten? Om die vraag te beantwoorden stelden we deze mensen nog een aantal bijkomende vragen. Concreet wilden we weten of ze zeer tevreden, tevreden, noch tevreden noch ontevreden, ontevreden of zeer ontevreden waren over de volgende vier aspecten:

- De kennis van zaken waarmee de politie hen heeft bijgestaan
- De vriendelijkheid van de politie
- De snelheid waarmee de politie hun vraag of probleem heeft behandeld
- De informatie die de politie heeft verstrekt

Tabel 66 geeft een overzicht van de evaluatie. De mensen die 'weet niet' of 'niet van toepassing' antwoordden en de mensen die helemaal niet antwoordden, hebben we bij de berekening van de percentages weggelaten. Vooraleer we de resultaten bespreken, is het nuttig even te bekijken hoeveel mensen de afgelopen 12 maanden contact hadden met de politie. In tabel 65 maken we een vergelijking met 2007-2008.

Tabel 65: Aantal contacten met politie

	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011
Nooit	60,9	56,5
1 à 2 keer	29,4	33,3
3 tot 5 keer	6,4	7,0
> 5 keer	0,9	1,3
> 10 keer	2,4	2,0
Totaal	% 100	100
Chi ² : NS	N 916	460

Bijna 57% van de respondenten zegt het voorbije jaar geen contact te hebben gehad met de politie van Lanaken-Maasmechelen, iets meer dan 40% van de geïnterviewden heeft wel op een of andere manier contact gehad met de lokale politie. De antwoordverdeling van 2011 komt sterk overeen met die van 2007-2008.

Net als bij de vorige edities van de Veiligheidsscan is een meerderheid van de respondenten die contact hadden met de politie tevreden tot zeer tevreden over de vier gemeten aspecten van het contact. De tevredenheid over de kennis van zaken is licht toegenomen ten opzichte van de vorige meting: terwijl in 2007-2008 70% (zeer) tevreden was over de kennis van zaken van de politie, bedraagt dit percentage nu 76%. Het verschil is slechts significant op het .1-niveau. De tevredenheid over de andere aspecten van de dienstverlening is niet significant gewijzigd ten opzichte van de vorige meting.

Tabel 66: Beoordeling van contact met de politie

	Kennis van zaken		Vriendelijkheid	
	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011
Zeer tevreden	8,8	16,2	17,3	20,1
Tevreden	61,1	59,4	62,7	63,3
Noch tevreden noch ontevreden	13,6	10,2	9,7	5,5
Ontevreden	12,2	10,7	8,4	9,0
Zeer ontevreden	4,3	3,6	1,9	2,0
Totaal	%	100	100	100
	N	352	359	199
Chi ²	P=.099		NS	
	Snelheid		Informatie	
	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007-2008	Veiligheidsscan 2011
Zeer tevreden	12,1	15,1	9,2	12,1
Tevreden	59,8	61,5	60,2	62,6
Noch tevreden noch ontevreden	11,0	10,4	15,4	11,6
Ontevreden	10,4	7,8	9,8	10,0
Zeer ontevreden	6,6	5,2	5,3	3,7
Totaal	%	100	100	100
	N	346	337	190
Chi ²	NS		NS	

8 Prioriteiten van de bevolking

8.1 Inleiding

In het zonaal veiligheidsplan stelt elke politiezone haar prioriteiten op. Om te bepalen welke problemen prioritair behandeld zullen worden, is het van groot belang om de verwachtingen van de bevolking hieromtrent te kennen. Daarom namen we in de vragenlijst volgende vragen op:

- Als u de opdrachten van de politie zou mogen bepalen, welk probleem moet de politie in de gemeente dan eerst aanpakken?
- Is er nog een probleem in de gemeente dat de politie moet aanpakken?

We kozen bewust voor open vragen: de respondenten waren niet gebonden aan categorieën maar konden spontaan aangeven wat ze als prioriteiten beschouwen. Bij het verwerken van deze vragen groepeerden we de spontane antwoorden in een aantal categorieën. Bovendien maakten we gebruik van de multiple response techniek. Op die manier konden we het aantal vermeldingen van elke categorie bij de eerste vraag en het aantal vermeldingen bij de tweede vraag samentellen. Om het aantal categorieën te beperken, hanteerden we als regel dat een probleem minstens door 2% van de geïnterviewden vermeld diende te worden om als aparte categorie weergegeven te worden. De problemen die door minder dan 2% van de respondenten naar voren werden geschoven, belandden in de restcategorieën 'andere verkeersproblemen' of 'andere problemen'.

8.2 Prioriteiten

Tabel 67 geeft een overzicht van de prioriteiten van de bevolking. We stellen vast dat de verkeersproblematiek de belangrijkste prioriteit is van de inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen. Bijna 30% van de respondenten beantwoordt minstens een van de twee prioriteitenvragen met een verkeerskwestie. De respondenten willen vooral dat er iets gedaan wordt aan overdreven snelheid (10%) en aan de parkeerproblematiek (6%) in de politiezone. Daarnaast is er een zekere vraag om (rondhangende) jongeren meer in de gaten te houden (11%) en om het drugsprobleem verder terug te dringen (10%). Ongeveer 11% van de respondenten zou in de toekomst graag meer blauw op straat zien.

Tabel 67: Prioriteiten van de bevolking (N=461)

	%
Verkeer	29,7⁶
(Overdreven) snelheid, (meer) snelheidscontroles	9,8
Parkeren (overtredingen, hinderlijk parkeren, te weinig parkeerplaatsen...)	5,6
Meer verkeerscontroles (bromfietsen, boorddocumenten, alcohol...)	4,6
(Verkeers)veiligheid aan scholen	3,9
Veiligheid zwakke weggebruikers	2,2
Andere verkeersproblemen / verkeer(sveiligheid) algemeen	7,6
Rondhangende jongeren	10,8
Drugs	10,0
Meer patrouilleren, meer blauw op straat (overdag + 's avonds/ 's nachts)	8,2+2,6
Criminaliteit	5,4
Dienstverlening politie (snelheid optreden, aanspreekbaarheid...)	3,5
Geluidsoverlast, (nacht)lawaaai	3,3
Vreemdelingen, allochtonen	2,6
Zwerfvuil, sluikestorten	2,4
Diefstal(preventie)	2,2
Andere problemen	9,1
Geen eerste probleem	11,7
'Weet niet' bij eerste probleem	19,3
'Geen antwoord' bij eerste probleem	4,6
Geen tweede probleem	70,7

⁶ Dit percentage ligt iets lager dan de som van de verkeersitems omdat sommige respondenten twee verkeersproblemen naar voren schoven.

Besluit

Dit rapport bevat de gedetailleerde resultaten van de Veiligheidsscan 2011. Net als bij de twee voorgaande edities werd er een face-to-face enquête afgenomen, ditmaal bij 461 inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen. In dit besluit staan we stil bij de belangrijkste bevindingen en gaan we dieper in op veranderingen ten opzichte van de situatie in 2007-2008. Deze evoluties kunnen het gevolg zijn van verschillende factoren. In de eerste plaats is het mogelijk dat de lokale politie beter of minder goed gepresteerd heeft in de ogen van de burgers en/of dat specifieke acties van de politie hun vruchten hebben afgeworpen. Daarnaast spelen heel wat andere actoren een rol in het veiligheids- en leefbaarheidsbeleid van de politiezone. Ook zij oefenen mogelijk een invloed uit op de houdingen en verwachtingen van de inwoners. Verder kan de maatschappelijke context een impact hebben op de attitudes en meningen van de respondenten. Voor de politiezone Lanaken-Maasmechelen mag ook de recente fusie niet uit het oog verloren worden. Sinds 1 oktober 2011 zijn de politiezones Lanaken en Maasmechelen gefuseerd tot één zone. Mogelijk heeft deze verandering een invloed op de houding van de inwoners ten aanzien van de politie.

Uit de resultaten blijkt dat het percentage respondenten dat de 12 maanden voor de enquête slachtoffer is geworden in de eigen gemeente niet significant gewijzigd is: net als in 2007-2008 ligt dit aandeel rond de 40%. Ook het percentage respondenten dat in de eigen woonbuurt slachtoffer werd, blijft schommelen rond de 25%. Deze ogenschijnlijke status quo is het eindresultaat van twee tegengestelde trends: enerzijds is het aandeel respondenten dat geconfronteerd werd met geweld (of de dreiging daartoe) gestegen, anderzijds daalde het aandeel ondervraagden dat slachtoffer werd van (poging tot) autodiefstal of inbraak in het voertuig.

Inzake inbraakpreventie stellen we vast dat 13% van de inwoners van Lanaken-Maasmechelen de intentie heeft om de woning in de nabije toekomst bijkomend te beveiligen tegen inbraak. Een meerderheid had hierover informatie gelezen of gehoord. Dit gebeurde voornamelijk via het gemeentelijk informatieblad en de kranten.

Dat verkeer en verkeersveiligheid belangrijke onderwerpen zijn voor de inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen, kunnen we afleiden uit de antwoorden op de open vraag naar de prioriteiten van de bevolking: bijna 30% van de inwoners wijst deze problematiek als belangrijkste aandachtspunt aan. Bovendien is het aandeel respondenten dat het afgelopen jaar getuige is geweest van een verkeersongeval, toegenomen van 12% naar 20%. Ook verkeerssnelheid blijft een heikel punt: 81% van de respondenten heeft het afgelopen jaar het gevoel gehad dat er te snel gereden werd in zijn woonbuurt. Hoewel dit percentage nagenoeg hetzelfde is als de vorige keer, hebben meer respondenten het gevoel gehad dat dit meerdere keren of dikwijls gebeurd is. In de politiezone Lanaken-Maasmechelen bestaat een ruim draagvlak voor snelheidscontroles: 31% van de ondervraagden pleit voor bijkomende controles op overdreven snelheid. Met betrekking tot alcoholcontroles ligt het aandeel inwoners dat pleit voor meer controles hoger met 43%.

Net als bij de verkeersproblemen stellen we ook voor de verkeersvoorzieningen slechts kleine veranderingen vast in vergelijking met vier jaar geleden. Hoewel de tevredenheid over het aanbod fietspaden en zebapaden licht is toegenomen, pleit ongeveer een derde van de inwoners uit de politiezone Lanaken-Maasmechelen voor een toename van deze

voorzieningen. Anderzijds lijkt de tevredenheid over het aantal parkeerplaatsen lichtjes afgenomen te zijn. Over het algemeen pleiten vooral vrouwen en respondenten tussen 15 en 30 jaar voor een uitbreiding van het aanbod voorzieningen.

Wat de overlastproblematiek betreft stellen we vast dat zwerfvuil en hondenpoep de belangrijkste overlastfenomenen blijven voor de inwoners van de politiezone Lanaken-Maasmechelen: respectievelijk 64% en 61% van de respondenten geeft aan zich hieraan gestoord te hebben in het jaar voorafgaand aan de enquête. Daarmee is hondenpoep een grotere bron van ergernis dan bij de vorige meting, zwerfvuil heeft in 2011 een kleiner percentage mensen gestoord. Het aandeel mensen dat zich geërgerd heeft aan geurhinder is licht toegenomen en een groter percentage ondervraagden heeft meerdere keren of dikwijls overlast ondervonden van druggebruik en -handel.

Globaal genomen voelen de inwoners van Lanaken en Maasmechelen zich even veilig als in 2007-2008, zowel in hun gemeente als in hun woonbuurt. Telkens voelen mensen zich minder veilig in het donker dan overdag. Het percentage respondenten dat bepaalde plaatsen mijdt omdat ze zich er niet veilig voelen bedraagt 30%. In vergelijking met de vorige meting is er geen significant verschil. Als reden voor hun mijddgedrag halen inwoners uit Lanaken voornamelijk rondhangende jongeren en drugsproblemen aan. In Maasmechelen zijn de aanwezigheid van vreemdelingen en hangjongeren de meest vermelde redenen om bepaalde plaatsen te mijden. Het mag dan ook niet verbazen dat 11% van de inwoners de aanpak van hangjongeren als een prioriteit beschouwt, 10% vindt de aanpak van het drugsprobleem het belangrijkste aandachtspunt.

Het vertrouwen in de politie is toegenomen in vergelijking met vier jaar geleden: terwijl bij de vorige editie van de Veiligheidsscan 49% (heel) veel vertrouwen had in de politie, gaat het nu om 57%. Analyses tonen aan dat de geledingen van de politie die dichterbij de bevolking staan op meer vertrouwen kunnen rekenen: terwijl 58% van de ondervraagden (heel) veel vertrouwen heeft in de lokale politie en de wijkagenten, loopt dit percentage terug tot 50% voor de federale politie. De evaluatie van de lokale politie is op twee vlakken licht gewijzigd: de respondenten zijn minder tevreden over de informatie die zij ontvangen over de werking van de politie in hun gemeente. Daarnaast is het percentage respondenten dat niet tevreden is over de mogelijkheden om de lokale politie te contacteren toegenomen van 8% naar 12%. Van de respondenten die de voorbije twaalf maanden contact hadden met de politie, geeft 75-85% aan hierover tevreden tot zeer tevreden te zijn. Ten opzichte van 2007-2008 is de tevredenheid over de kennis van zaken van de politie toegenomen.

Uit de analyses komen verschillen naar boven tussen de gemeenten die deel uitmaken van de politiezone nl. Lanaken en Maasmechelen. Respondenten uit Maasmechelen zeggen vaker geconfronteerd te worden met geweld en gewelddreigingen en maken meer melding van bepaalde verkeersproblemen (verkeersongeval, overdreven snelheid, opgefokte bromfietsen en onoverzichtelijke kruispunten). Ook hebben ze zich regelmatig gestoord aan zwerfvuil, geurhinder, rondhangende jongeren, graffiti en zwerfkatten. Tot slot voelen meer respondenten uit Maasmechelen dan uit Lanaken zich onveilig in hun gemeente en mijden ze vaker plaatsen uit veiligheidsoverwegingen.

Literatuurverwijzingen

Albers, C & Teller, M 2006, 'Luisteren naar mensen over onveiligheid. Algemeen verslag over onveiligheidsgevoelens', Koning Boudewijnstichting, Brussel.

Bradford, B, Jackson, J & Stanko, B 2009, 'Contact and confidence: revisiting the impact of public encounters with the police', *Policing and society*, vol 19, no. 1, pp. 20-46.

Bruggeman, W, Van Branteghem, J-M & Van Nuffel, D 2007, *Naar een excellente politiezorg*, Politeia, Brussel.

Elchardus, M, De Groof, S & Smits, W 2003, 'Onveiligheidsgevoelens - een literatuurstudie', Koning Boudewijnstichting, Brussel.

Elchardus, M & Smits, W 2009, 'Onveiligheidsgevoel in Vlaanderen, 1998-2008', in J Pickery (ed.), *Vlaanderen gepeild!*, Studiedienst van de Vlaamse gemeenschap, Brussel.

Elchardus, M, Smits, W & Kuppens, T 2003, 'Bedreigd, kwetsbaar en hulpeloos: onveiligheidsgevoelens in Vlaanderen 1998-2002', in *APS Vlaanderen Gepeild*, Administratie Planning & Statistiek, Brussel.

FOD Financiën, 2011, viewed 20 January 2012, <<http://minfin.fgov.be/portail2/nl/themes/dwelling/protection/index.htm>>.

Tyler, TR 2001, 'Public trust and confidence in legal authorities: What do majority and minority group members want from the law and legal institutions?', *Behavioral Sciences and the Law*, vol 19, no. 2, pp. 215-235.

Tyler, TR 2005, 'Policing in black and white: Ethnic group differences in trust and confidence in the police', *Police Quarterly*, vol 8, no. 3, pp. 322-342.

Van Craen, M 2008, 'De Veiligheidsscan 2007-2008. Resultaten van de politiezone Maasmechelen', Sein, Universiteit Hasselt, Diepenbeek.

Van Craen, M & Ackaert, J 2004a, 'De Veiligheidsscan. Resultaten van de politiezone Lanaken', Sein, Universiteit Hasselt, Diepenbeek.

Van Craen, M & Ackaert, J 2004b, 'De Veiligheidsscan. Resultaten van de politiezone Maasmechelen', Sein, Universiteit Hasselt, Diepenbeek.

Van Craen, M & Ackaert, J 2006, *De Veiligheidsscan. Instrument voor een lokaal veiligheids- en leefbaarheidsbeleid*, Maklu, Antwerpen.

Van Craen, M, Vancluysen, K & Ackaert, J 2008, 'Resultaten van de politiezone Lanaken', Sein, Universiteit Hasselt, Diepenbeek.

Van Damme, A, Pauwels, L, Pleysier, S & Van De Velde, M 2010, 'Beelden van vertrouwen: het vertrouwen in politie en justitie in perspectief geplaatst', *Orde van de dag: criminaliteit en samenleving*, vol 52, pp. 7-20.

Van Horne, K 2011, 'Nieuw project bundelt veiligheidstips voor ouderen', *De Standaard*, 8 november 2011, p. 25.

Vancluysen, K, Van Craen, M & Ackaert, J 2010, 'De perceptie van buurtoverlast: verschillen tussen etnisch-culturele groepen en impact op onveiligheidsgevoelens', in M Van Craen (ed.), *Meer kleur op straat. diversiteit en veiligheid in België en Nederland*, Vanden Broele, Brugge.

Vanden Boer, L, Pauwels, K & Callens, M 2005, 'Onveiligheidsgevoelens, angst en slachtofferervaring bij ouderen', Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudie (CBGS), Brussel.